

34.14
2/35

(190)

Η ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΡΓΥΡΗ

1688—1721

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ

ΚΑΙ ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΗ

ΥΠΟ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΣΤΕΦ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ

(Δικηγόρου)

πρὸς ὄφελος τῆς ἐν Χάσκιοῦ Φιλοπτώχου
καὶ Φιλοκάλου Ἀδελφότητος

ὁ

“ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ,”

Ἐγκωμιαζομένου Δικαίου, εὐφραν-
θήσονται λαοί, ἀθανασία γὰρ ἔστιν ἡ
μνήμη αὐτοῦ, οὗ καὶ παρὰ Θεῶν γινώ-
σκεται καὶ παρὰ ἀνθρώπων.

(Σοφὸς Σολομὼν)

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ

Ἀριστοβούλου, Ἀναστασιάδου καὶ Σας.

1912

Ανοχουδίου

Πᾶν ἀντίτυπον δεόν νὰ φέρῃ τὴν σφραγίδα τῆς Ἀδελφότητος τοῦ « Ἀγίου Νικολάου » καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Συγγραφέως.

Φ. Σ. Φιλίππιδης

ΤΟΙΣ ΣΕΒΑΣΤΟΙΣ
ΚΑΙ ΠΕΦΙΛΗΜΕΝΟΙΣ ΜΟΙ

ΓΟΝΕΥΣΙΝ

ΑΝΘ' ΩΝ

ΕΜΟΧΘΗΣΑΝ ΥΠΕΡ ΕΜΟΥ

ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΝ

ΤΗΝ ΔΕ

ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΜΟΥ

ΕΝΕΚΕΝ

ΑΦΙΕΡΟΙ

Ο ΠΟΝΗΣΑΣ

Φ. Σ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης
ΙΩΑΚΕΙΜ ο Γ΄

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΧΟΝΤΕΣ ὑπ' ὄψει τὴν μεγίστην ψυχικὴν ὠφέλειαν, ἣν παντὶ τῷ Χριστιανῷ παρέχομεν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ διαφόρων σεβαστῶν ἀνδρῶν προτραπέντες, προσέβημεν εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν διασωθεισῶν καὶ μετὰ πολλοῦ κόπου ἐρανισθεισῶν πληροφοριῶν ὡς καὶ τῶν διὰ ζώσης φωνῆς διατηρηθεισῶν παραδόσεων περὶ τοῦ βίου τῆς ἐν Χάσκιοι Ὅσιομάρτυρος Ἀργυρῆς, ἥς τὸ ἱερὸν σκήνος εὕρηται αὐτόθι ἐντὸς Λάονακος.

Τοῦ παρόντος πονήματος αἱ πρῶται λέξεις ἐγράφησαν κατὰ τὸ 1907, ὅτε ἐφοιτῶμεν εἰς τὴν κατὰ Φανάριον Μεγάλην τοῦ Πένους Σχολήν, ἀφισροῦντες τὰς ὀλίγας στιγμὰς τοῦ μαθητικοῦ ἡμῶν βίου εἰς τὸ γράφειν ἱστορικὰς περιγραφὰς τῆς πατρίδος μου Χάσκιοι, τὴν δὲ δημοσίευσιν αὐτῶν ἐκώλυσαν ἔκτοτε ἔνθεν μὲν ἡ ἀτέλεια αὐτῶν, ἔνθεν δὲ ἕτεροι λόγοι, ἀνεξάρτητοι τῆς ἐμῆς θελήσεως, καὶ χαίρομεν διὰ τοῦτο, διότι, καίπερ καθ' ἑαυτὸ ἴσως ἀτελής, ὅπωςδῆποτε νῦν τελειότερον κατέστη, ἀποροφῆσαν τὰς κατὰ τὸ βραχὺ τοῦτο διάστημα μελέτας ἡμῶν καὶ ἐρεῦνας.

Δύω κυρίως εἰσὶ τὰ αἷτια τὰ ὠθήσαντα ἡμᾶς εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ παρόντος θρησκευτικοῦ ἀναγνώσματος: ἢ τε παντελὴς ἔλλειψις εἰδικῆς ἱστοριογραφίας τοῦ βίου τῆς Ὁσιομάρτυρος Ἀργυρῆς καὶ ὁ φόβος ἵνα μὴ πᾶσα παράδοσις ἱστορικὴ περὶ τοῦ βίου αὐτῆς σὺν τῷ χρόνῳ ἀπόλλυται, ὥς δυστυχῶς ἀπωλέσθησαν τόσαι ἄλλαι ἐπιγραφαὶ μετ' ἄλλων κειμηλίων, εὗρισκομένων ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας.

Τὸ ὅλον ἔργον ἐβασίσαμεν ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ κλεινοῦ τῆς τοῦ Βύζαντος πόλεως Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου Α' γραφέντων, καὶ ἄλλων αὐθεντικῶν πηγῶν ἐπὶ μεμβράνης, καὶ δημοσιευθέντων ἔργων ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου ἐν μεσαιωνικαῖς ἐρεύναις κ. Μ. Γεδεών, τὰ ὁποῖα δυστυχῶς μέχρι τοῦδε ἔκειντο εἰς τὰς τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης προθήκας νεκρὰ καὶ ὅλως ἄγνωστα παντὶ τῷ Χριστιανῷ καὶ δὴ — τὸ καὶ λυπηρότερον — τοῖς ἀμέσως ἐνδιαφερομένοις Πικριδιεῖς. Οὐδεὶς ἠθέλησε καὶ ἔσχε τὴν πρωτοβουλίαν νὰ ἀναγνώσῃ τὸν βίον τῆς Νεομάρτυρος Ἀργυρῆς, καὶ ἐκδώσῃ αὐτόν, γενόμενος οὕτως αἷτιος ἠθικῆς ἀφ' ἐνὸς καὶ ὕλικῆς ἀφ' ἐτέρου ὠφελείας, πορίζων πόρον ἀρκούντως καλὸν εἰς τὴν ἐνορίαν.

Μὴ ἐπιθυμῶν νὰ ἐπιμηκύνω τὸν λόγον, παροδικῶς θὰ ἀναφέρω, χάριν τῆς ἱστορίας, ὅτι κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1910, ἐπωφελούμενος τοῦ εἰς συν-

τάκτην διορισμοῦ μου εἰς τὴν ἀξιότιμον ἐφημερίδα ὁ «Ἀγών», ἐπεχείρησα νὰ δημοσιεύσω εἰς τὰς στήλας αὐτῆς τὸν βίον τῆς Ἀγίας, ἀλλὰ δυστυχῶς, ἐπελθοῦσα ἡ ὑπὸ τῆς Σεβ. Κυβερνήσεως παῦσις τῆς ἐν λόγῳ ἐφημερίδος, ἀνέβαλε τὴν πρωτοβουλίαν μου ταύτην.

Ἐκτοτε δυστυχῶς οὐδὲν περὶ τοῦ βίου ταύτης ἠκούσθη, οὐδεμία δὲ κίνησις καὶ δρᾶσις παρατηρήθη. Ἡ ἔλλειψις ἐνὸς τοιούτου ἔργου ἐξημίου κατὰ πολλὰ τὴν κοινότητά μας καὶ δὴ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῆς Ἀγίας, ἦτοι τὴν 30 Ἀπριλίου.

Νῦν δὲ ἐκλεγεῖς ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τὴν 15 Ἰανουαρίου τοῦ 1912 ἔτους Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς ἐν Χάσκειο Φιλοπτώχου καὶ Φιλοκάλου Ἀδελφότητος ὁ «Ἅγιος Νικόλαος», ἔλαβον ἐκ νέου ἀφορμὴν ὅπως τὴν τοιαύτην ἔλλειψιν ἐπανορθώσω, δωρήσας τὸ πόνημα τοῦτο εἰς τὴν Ἀδελφότητα, ἧς τὸ Προεδρεῖον ἐν ἀποφάσει τῆς 21 Φεβρουαρίου, ὑπ' ἀριθμ. Πρακτ. ΙΘ', ἀνέλαβε τὴν ἐκτύπωσιν αὐτοῦ.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐσκοποῦμεν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν τὰ «Πικριδιωτικὰ» νὰ περιγράψωμεν ὁλόκληρον τὸ Χάσκειο (τὸ Πικρίδιον) ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ τοπογραφικὴν ἔποψιν μετὰ τοῦ βίου τῆς Ἀγίας Ἀργυρῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶχομεν τὸν πρὸς τοῦτο καιρόν, λόγῳ τοῦ ὀλιγοχρόνου μέχρι τῆς ἐορτῆς, ἀνεβάλομεν τοῦτο, ἀρκεσθέντες πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὴν ἔκδοσιν μόνον τοῦ βίου μετὰ τινων σημειώσεων

περὶ τοῦ Χάσκιοι, ὑποσχόμενοι ὅμως ὅτι προσεχῶς θέλομεν ἐκδόσει καὶ τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅπου θὰ ἀναφέρωμεν πολλὰ περὶ τοῦ Χάσκιοι, τῶν ἱστορικῶν καὶ ἀρχαιολογικῶν μνημείων καὶ ἐπιγραφῶν, τῶν κατὰ καιροὺς ταφέντων Ὁρθοδόξων Μεγιστάνων, Πρωθυπουργῶν, Ὑπουργῶν, Σέρβων Ἡγεμόνων, Πατριαρχῶν, Ἀρχιερέων καὶ λοιπῶν ἐν τῷ περιβάλλῳ τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ὅπου καὶ ὁ τάφος τῆς Νεομάρτυρος Ἀργυρῆς.

Καταλήγων, ὀφείλω ἐκ χρέους, νὰ ὁμολογήσω χάριν καὶ εὐεργεσίαν πρὸς τὸν ρέκτην καὶ ἀκάματον Πατριάρχην, τὸν ἀπὸ ἐτῶν ἐπαξίως διευθύοντα τοὺς οἶκας τοῦ Οἴκουμενικοῦ Σκάφους τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἀληθῆ πατέρα τοῦ ἔθνους, Κύριον Κύριον Ἰωακεῖμ τὸν Γ', ὅστις ἀνέλαβε σὺν πολλοῖς νὰ διευθετήσῃ τὰ πάντα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, καταστήσας τὴν ἄλλοτε ἀπρόσιτον Βιβλιοθήκην προσιτὴν νῦν καὶ πλουσίαν, μεταβαλὼν αὐτὴν εἰς ἀληθὲς ἐντρύφημα ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις.

Ἡ ὑπὲρ τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Μουσείου δρᾶσις τοῦ ἀνδρὸς τούτου τυγχάνει ἀναμφισβήτητος. Τὸ ὅπως ὅποτε τέλειον τῆς Βιβλιοθήκης τῶν Πατριαρχείων, ἡ διατήρησις ἀκριβοῦς καταλόγου πάντων τῶν ἐν αὐτῇ βιβλίων καὶ χειρογράφων, ὀφείλονται πρὸς παντὸς εἰς τὸ φιλόμουσον καὶ φιλιστορικὸν προσὸν Ἰωακεῖμ τοῦ Γ'.

Τελευτῶντες δέ, καθήκον ἀπαραίτητον ἡγοῦμε-

θα, ἵνα δημοσίᾳ ἐκφράσωμεν τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας ἡμῶν πρὸς πάντας τοὺς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, καὶ δὴ πρὸς τὸν Μέγ. Βιβλιοθηκᾶριον Κωδικογράφον κ. Ἰωακεῖμ, τὸν Θεοφιλέστατον Σταυροπόλεως, τέως Ἀρχιεπιφύλακα τῶν Πατριαρχείων, κ. Χρ. Κνήτην, τὸν ἀκάματον Βιβλιοθηκᾶριον τοῦ Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου κ. Κ. Κριτικίδην, τὸν δεξιὸν ἱεροψάλτην τῆς κατὰ Χάσκιοι ἱερᾶς Ἐκκλησίας κ. Β. Γεωργιάδην, τὸν διασώσαντα μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Ἀγίας, ἣν πάνυ προθύμως μᾶς ἔδωκε, καὶ ἐν γένει πάντα, ὅστις εὐμενῶς ἀπεδέξατο τὴν παροχὴν οἰασδήποτε πληροφορίας.

Ἀνομολογοῦντες τὴν ἀτέλειαν τοῦ ἔργου ἡμῶν, καθ' ὅσον οὐδὲν τέλειον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐπικαλοῦμεθα τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Κοινοῦ, καὶ εὐχόμεθα, ἵνα ἕτερος εὐπορῶν χρόνου συμπληρώσῃ τὴν ἀτέλειαν ταύτην, μὴ κατακρίνων αὐστηρῶς αὐτήν, ἐνθυμούμενος ὅτι τοῦ καθήκοντος ἡ ἐκπλήρωσις εἶναι παντὸς δυναμένου ἴδιον καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῆς προθυμίας αὐτοῦ.

Ἐγγραφον ἐν Χάσκιοι, τὴν 1 Μαρτίου 1912.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΤΕΦ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

(Δικηγόρος)

Ἀπολυτίκιον τῆς Ἀγίας.

Τυράννους κατήσχυνας ἐν ταῖς βασάνοις, σεμνὴ δειχθεῖσα, πολυάθλε, ὥσπερ ἀδάμας στερεός, Χριστοῦ Μάρτυς ἐνδοξε, ἔδειξας ἐνανθλοῦσα πρὸς Χριστὸν τὸν Σωτῆρα, ἔρωτά τε καὶ ζῆλον καὶ ἀκόρεστον πόθον δι' ὃ σε, Ἀργυρῇ, αὐτὸς ἀξίως ἐδόξασε.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ* ΤΗΣ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ

Εἰς τὸν Ἑσπερινόν.

Ἦχος Δ'. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν.

Γυναικεῖω μὲν σώματι, ἀνδρικῶ δὲ φρονήματι, ἀνδρικὰ διήγυσας ἀγωνίσματα, ἀνδρῶν ἐν μέσῳ οἰκήσασα καὶ πάθη νεκρώσασα ἐν ζοφῶδει τῇ εἰρκτῇ καὶ τυράννους αἰσχύνασα καρτερία σου, Ἀργυρῇ, ταῖς φρίκταις σου δὲ βασάνοις τὸν μολύναι σε ζητοῦντα δεινὸν ἐχθρόν σου κατήσχυνας.

Τοῦ ἐχθροῦ μηχανήματα ὡς ἀράχνας διέλυσας, Ἀργυρῇ πανθαύμαστε, καὶ ἀνίσχυρον αὐτοῦ τὸ κράτος ὑπέδειξας, δυνάμει τοῦ πνεύματος καὶ ἀμόλυντον αἰεὶ σεαυτὴν διατήρησας διὰ τοῦτό σε εἰς θαλάμους φωτὸς τοῦ ἀνεσπέρου, κατηξίωσεν ὁ Κτίστης καὶ στέφει θεῖω ἐκόσμησε.

* Ἡ Ἀκολουθία δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ Μηνολογίῳ καὶ διὰ τοῦτο ἠναγκάσθημεν νὰ τὴν περιλάβωμεν ἐνταῦθα. Μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν οἱ ψάλται ἔπαλλον ἀπὸ χειρογράφου.

Τυραννῶν σε ὁ Τύραννος, Ἀργυρῇ, κατηνάγκαζε τὸν Χριστὸν ἀρνῆσασθαι, τὴν ζωὴν ἡμῶν, ἀλλὰ σὺ ὄντως κατέπτυξας βασάνους τοῦ σώματος, καὶ ἀπῆ-
λαυσας, σεμνή, εὐφροσύνην οὐράνιον· ὅθεν ἅπαντες μετὰ πόθου τιμῶντες προσκυνοῦμεν τὸ πολυάθλόν σου σκῆνος καὶ τὸν Σωτῆρα δοξάζομεν.

Καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος στρεβλουμένη, θεόσοφε, καὶ τὸν σάλον ἅπαντα ὑπομένουσα, δεινῶν βασάνων καὶ θλίψεων, εἰρκτῶν καὶ κακώσεων, οὐκ ἠρνήθης τὸν Χριστόν, ἀλλ' αὐτὸν ἀνεκήρυξας Θεὸν δίκαιον· ὅθεν Μάρτυς ἡξίωσαι τῆς ἄνω βασιλείας καὶ τοῦ κάλλους, ἐνθα τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον.

Δόξα : Ἦχος β'.

Τῶν αἱμάτων σου, τοῖς ρείθροις, Ἀργυρῇ ἀξιόγαστε, διηνεκῶς ἐργάζῃ, ἀσεθείας μὲν ποντισμόν, τῆς δὲ εὐσεθείας ἀρδεύεις τὰς ἀρούρας, αὐξάνουσα ἐν αὐταῖς τὸν στάχυν τῆς πίστεως, διὰ τοῦτο παραδόξως καὶ μετὰ θάνατον ὤφθης, διὰ τοῦ ἀθλητικωτάτου σου σκῆνους, νεφέλη πηγάζουσα ὄμβρους τῶν ἱαμάτων· πρέσβευε τοίνυν τῷ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντι Σωτῆρι Θεῷ, καὶ ἡμᾶς κατὰ τῶν τῆς πίστεως ἐχθρῶν ἐνισχύσαι καὶ ζωρήσασθαι πᾶσι τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν : Τὸ τῆς ἑορτῆς.

Εἵσοδος : Φῶς ἱλαρόν. — Ἀναγνώσματα : Ζήτηι Ἀπρι-
λίου 23.

Εἰς τὴν Λετὴν ἰδιόμελα.

Ἦχος Α'.

Σοφίας τῆς ἄνωθεν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐμφορουμένη πλουσίως, ἡ ἔμφρων καὶ ἐκλεκτὴ ἀθληφόρος Ἀρ-

γυρῇ, κατήσχυεν ἄρδην τυραννούντων τὰ φρυάγματα, ἀσέλγειαν κτηνώδη, θωπεῖαν τὴν ἄμετρον καὶ μιαρὰς αὐτῶν ὑποσχέσεις· καὶ ἀθλητικῶς τούτους εἰς τέλος κατέβαλε, ρητορεύουσα θεῖα διδάγματα. Καὶ νῦν ἐν οὐρανοῖς ταῖς ἀθληφόροις συγχορεύουσα, πρέσβευε, Ἀργυρῇ, τῷ Σωτῆρι καὶ Θεῷ, δωρηθῆναι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Ἦχος Δ'.

Ισχύϊ παρὰ Χριστοῦ ρωσθεῖσα, θεόφρον Ἀργυρῇ, καὶ θεοπνεύστου σοφίας πλησθεῖσα, ἔστης πρὸ τοῦ βήμα-
τος γενναίως ταῖς τυραννοῦσιν ἀνθισταμένη· καὶ τὸν μὲν νόμιμον σύνευνόν σου τιμῶσα, τὸν δὲ Ἰησοῦν ὡς Θεὸν ἀφόδως κηρύττουσα, παρὰ τῶν ἀπίστων ὑπέστης ἀνυποσίτους βασάνους καὶ πολυχρόνιον κάθειρξιν. Πρέ-
σβευε τοίνυν Χριστῷ τῷ Θεῷ ὑπὲρ τῶν πίστει τελούν-
των τὴν μακαρίαν σου ἀθλήσιν.

Ἦχος πλ. β'.

Ρωμαλαιοῦτι νοός, εὐθαρσῶς καὶ ἀνδρείως κατήσχυ-
νας, Ἀργυρῇ πανεύφημε μάρτυς, τοὺς τῆς ψευ-
δοῦς γνώσεως τῷ βυθῷ κυλινδουμένους τυράννους, ρη-
τορεύουσα σαφῶς ἐν ζοφῷδαι τῇ εἰρκτῇ θεογνωσίας
θεῖα δόγματα· δι' ὃ καὶ δικαίως ἡξιώθης ἀπολαῦσαι τῆς
διαδόχου βασιλείας τῶν οὐρανῶν, αἰτοῦσα εἰρ-
κόσμφ καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα : Ἦχος πλ. δ'.

Οτε τὸ ἀθέμιτον τυραννικὸν ἐγένετό σο
τόν τε Χριστὸν καὶ τὸν νόμιμον σύνε-
σθαι, σωφρονεστάτῃ Ἀργυρῇ, καὶ γάμον
φαί καὶ τῇ πατρώᾳ πίστει ἀποταχθῆναι, ἡ

σοι ἐπεφέρετο, ἀφορώσα τὴν σῆς ψυχῆς σου ἀπώλειαν τότε, πανεύφημε, ὥς τις ἀστήρ φαεινὸς ἐξέλαμψας ἐν εἰρικτῇ τῇ ζοφερά, ἀπιστίας ζόφον καὶ λαγνείας διώκουσα, καὶ φέγγος εὐσεβείας ἐν ταῖς καρδίαις τῶν πιστῶν ὑπανάπτουσα, καὶ τρανῶς ἐκβοῶσα, Θεὸς μέγας τυγχάνει ὁ σαρκὶ σταυρωθεὶς καὶ ἀναστὰς τριήμερος, ἐν ᾧ πάντες οἱ εὐσεβεῖς καυχώμεθα. Ὅθεν καὶ ἐπαξίως ἀθλητικῶ στεφάνῳ στεφθεῖσα, πρέσβευε διηνεκῶς ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν : Τῆς ἑορτῆς.

Εἰς τὸν στίχον προσόμοια.

Ἦχος α'. *Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.*

Σὺ ἀγαθὰ τὰ παρόντα σπουδῇ ἀντήλλαξας, πίστεως τοῦ Σωτῆρος, Ἀργυρῇ ἀθληφόρε, καὶ ἑσπερῶς ἐκ πόθου οἰκεῖν καρτερῶς τὸ δεινὸν δεσμοτήριον, καὶ γὰρ ὁ ἔνθεος πόθος τοῦ ποιητοῦ, τὴν ἀγάπην τῶν κτισμάτων νικᾷ.

Στιχ. Ὑπομένουσα ὑπέμεινα τὸν Κύριον καὶ προσέσχε μοι.

Μόνον τὴν ἔνθεον πίστιν Χριστοῦ ποθήσασα, καὶ τῆς ὀρθοδοξίας ἀληθείᾳ θελχθεῖσα, τοῦ σώματος τὸ ἐδδελύξω, σεμνή, καὶ τὴν βίου τερπνότητα, καὶ τοῖς ἀνέμοις παρέδωκας σεαυτήν, Ἀργυρῇ θεομακά-

Καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατήύθυνε τὰ διαδήματά μου.

ἀθληφόρος, ταῖς θείαις πράξεσιν, ἐδείξω Κυρίου, Ἀργυρῇ, ἐν τῷ κόσμῳ, δι' ὃ καὶ

οὐρανίου χαρᾶς ἔσσει καὶ βασιλείας ἡξίωσαι, καθικετεύουσα τοῦτον ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τιμῶντων σου τὰ λείψανα.

Δόξα. Ἦχος β'.

Η μόλις γάμψοιμι δὲ τὴν γυνὴν τρυφερά, Ἀργυρῇ ἡ πανένδοξος, τὸ θέρεμα μὲν τῆς Προύσης, τοῦ Βυζαντίου δὲ τὸ κύχημα, ἔσχυσε τὴν ὑπερήφανον ὄφρ' οὐ καταστρέφαι τοῦ ἀλάστορος τυράννου, τὴν εὐσεβείαν αὐτῆς βουλομένου μεταστρέφαι καὶ τὴν ἐν γάμψοι μολύναι αὐτῆς παρθενίαν. Ὅθεν τοῦτον νικήσασα, ἀνῆλθεν εἰς οὐρανοὺς μετὰ δόξης, ἔνθα νῦν πρεσβεύει τῷ ἀναστάντι Θεῷ, φυλάττειν ἐν εἰρήνῃ τῶν ὀρθοδόξων τὰ πλήθη, ἡμῖν δὲ τοῖς ἐν πίστει τιμῶσιν αὐτῆς τὸ χαριτόβρυτον σκῆνος, δωρήσασθαι ἱλασμόν καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν. Τῆς ἑορτῆς.

Ἀπολυτίκιον τῆς Ἀγίας.

Ἦχος δ'. *Ταχὺ προκατάλαβε.*

Τυράννους κατήσχυνας ἐν ταῖς βασάνοις, σεμνὴ δειχθεῖσα, πολυαθλεῖ, ὥσπερ ἀδάμας στερρὴς, Χριστοῦ μάρτυς ἔνδοξε, ἐδείξας ἐναθλοῦσα πρὸς Χριστὸν τὸν Σωτῆρα, ἔρωτά τε καὶ ζῆλον καὶ ἀκρόεστον πόθον· δι' ὃ σε, Ἀργυρῇ, αὐτὸς ἀξίως ἐδόξασε.

Καὶ νῦν. Τῆς ἑορτῆς.

(Ἀπόλυσις).

Εἰς τὸν Ὁρθρον.

(Μετὰ τὴν α' στιχολογίαν).

Κάθισμα. Ἦχος α'. *Τὸν τάφον σου Σωτήρ.*

Αμνὰς ὡς λογικὴ τῷ ἀμνῷ καὶ ποιμένι προήχθης εὐθαρσῶς διὰ τοῦ μαρτυρίου, τὸν δρόμον τελέσασα καὶ τὴν πίστιν τηρήσασα· ἔθεν σήμερον μετὰ χαρᾶς προσκυνούμεν, Ἀργυρῇ σεμνῇ, τὸ χαριτόβρυτον ὄντως καὶ ἔνδοξον σκῆνός σου.

(Εἶτα τῆς ἑορτῆς).

(Μετὰ τὴν β' στιχολογίαν).

Ἦχος πλ. α'. *Τὸν συνάναρχον λόγον.*

Αργυρῆς τῆς πανσέπτου ἀνευφημήσωμεν τὰς βασιλίσσας, τοὺς ἄθλους καὶ τὰ παλαίσματα, ἃ ὑπέστη καρτερῶς διὰ τὸν Κύριον, καὶ καρδίᾳ καὶ ψυχῇ πιστῶς βοήσωμεν αὐτῇ· πανθαύμαστε ἄθληφόρε, ὡς εὐσεβεῖας τὸ δεῖγμα ἡμῶν τὴν πίστιν λιταῖς σου στήριξον.

(Εἶτα τὸ τῆς ἑορτῆς).

Οἱ ἀναβαθμοί, τὸ α' ἀντίφωνον τοῦ δ' ἤχου.

Προκείμεν. Ἦχος δ'. Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον καὶ προσέσχε μοι.

Στιχ. Καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτρας τοὺς πόδας μου· καὶ κατηύθυνε τὰ διαδήματά μου.

Πᾶσα πνοή.

Εὐαγγέλιον: (Κατὰ Λουκᾶν) *Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἐαυτοῦ μαθηταῖς, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ κλπ.* (ζήτει Νοεμ. 6).

Ὁ Ν' [50] ψαλμὸς *Ἐλέησόν με ὁ Θεός.*

Δόξα. *Ταῖς τῆς ἀθληφόρου.*

Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Ἰδιόμελον. Ἦχος β'.

Ικετεύουσα Χριστὸν, μὴ διαλίπεις, Ἀργυρῇ ἀθληφόρε, ρύσασθαι δεινῶν καὶ παντοίων πειρασμῶν τοὺς σὲ γεραίροντας.

Ὁ ἱερεὺς: *Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου.*

Ὁ Κανὼν τῆς ἑορτῆς εἰς δ' καὶ τῆς ἁγίας εἰς δ'.

Ὤδὴ α'. Ἦχος δ'. *Θαλάσσης τὸ Ἐρυθραῖον.*

Ταῖς θείαις τῶν Ἀθληφόρων τάξεσιν ἀγαλλομένη νῦν, ὦ ἀθληφόρε θεία Ἀργυρῇ, καὶ Χριστοῦ ἀπολαύουσα τῆς θεϊκῆς λαμπρότητος τοὺς σὲ τιμῶντας καταλάμπρυνον.

Τὸ θῆλυ, ὦ Ἀργυρῇ πανεύφημε, ἀρρενωθὲν τὴν ὀφρύν, τοῦ καυχωμένου πρῶην ἀναιδῶς, καταστρέψαι εὐσέβειαν τῇ ἀσθενείᾳ σώματος καὶ σθένει θείῳ καταδέδληκε.

Δόξα.

Σταυρῷ σε ἀνυψωθέντα, Κύριε, καλῶς πιστεύουσα τῶν αἰκισμῶν ἡ μάρτυς Ἀργυρῇ, ὑπομένει τὴν βάσανον, τῇ παναλκεῖ δυνάμει σου, δι' ἧς βροτοὶ ἐνευρώθησαν.

Θεοτοκίον.

Σαφῶς σε τῆς τοῦ Θεοῦ σαρκώσεως νυμφῶνα, Ἀχραντε, καὶ λογικὸν γινώσκων καὶ φαιδρόν, ἱκετεύω ρυσθῆναί με νόσων ψυχῆς καὶ σώματος καὶ πειρασμῶν καὶ περιστάσεων.

Ὤδὴ γ'. *Εὐφραίνεται ἐπὶ σοί.*

Λαμπρύναντος σὴν ψυχὴν τοῦ θείου ἔρωτος, σεμνῇ, βάσανον τῆς σαρκὸς ἠλόγησας καὶ τοὺς αἰκιεμοὺς κατεφρόνησας.

Ισχύϊ τοῦ Παντουργοῦ, τὴν τοῦ ἀλάστορος ὀφρὺν ἔρριψας, καὶ ὡς κόνιν πάντα συντρίψασα, τὰ ὅσα αὐτοῦ διεσκόρπισας.

Αιμάτων σου αἱ ροαί, πῦρ ἀπιστίας, Ἀργυρῇ, ἔσβησαν, τοὺς ἀσεβεῖς δὲ ἄπαντας ἠρδευσαν τῆς πίστεως νάμασιν.

Θεοτοκίον.

Εμοῦ, ἀγνή, τοῦ οἰκτροῦ, ἁμαρτωλότερος οὐδεὶς ἐπὶ γῆς, ὅθεν βοῶ σοι, Δέσποινα, ἵλεως γενοῦ μοι καὶ σῶσόν με

Κάθισμα τῆς Ἀγίας. Ἦχος α΄. *Τὸν τάφον σου Σωτήρ.*

Ανδρεία τὴν ψυχὴν, Ἀργυρῇ, ὠπλισμένη, παρέδωκας σαυτὴν εἰς παντοίας βασάνους, τῷ πόντῳ τοῦ Κτίστου σου φλεγομένη καὶ ἔρωτι· ὅθεν ἤλεγξας τὴν τοῦ τυράννου μχλίαν καὶ διάδημα παρὰ Χριστοῦ ἐκομίσω τῆς νίκης λαμπρότατον.

Εἶτα τὸ τῆς ἐορτῆς.

ᾠδὴ δ΄. *Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα.*

Τοῦ παντάναντος τῷ πόντῳ ἢ σὺ καρδιά, πυρπολουμένη ἄνθρακας, Ἀργυρῇ, τῆς πλάνης, σὴ ροὴ ἀπέσβεσεν αἱμάτων καὶ θάλασσαν ἀπιστίας πάσης ἐξήρανε.

Τοῦ τὴν πρώτην ἀπατήσαντα πάλαι Εὖαν, ἀθλητικαῖς ἐνστάσεσιν, Ἀργυρῇ, καθεῖλες, πάσας τὰς μεθόδους τε αὐτοῦ καὶ σοφίσματα ὅλως ἀσθενῇ ἀποδείξασα.

Αργυρῇ μεγαλομάρτυς, σὺ παρ' ἀπίστων, ὡς ἐκ θηρῶν ἀγρίων κατασπαραχθεῖσα, ἄμωμον ἐτήρησας, Θεῷ δὲ προσήνεγκας ἱερὸν σαυτὴν καλλιέργημα.

Θεοτοκίον.

Ρυπωθέντα με κηλῖσι τῆς ἁμαρτίας, ταῖς δραστηκαῖς πρεσβείαις σου, ράντισον ὑσώπῳ καὶ τοῦ μολυσμοῦ τῶν παθῶν καθάρισον, ἄχραντε, καὶ δεῖξον πολίτην οὐράνιον.

ᾠδὴ ε΄. *Σύ, Κύριέ μου, φῶς.*

Τοὺς μύθους ἀσεδῶν, εὐσεβῶς σὺ διήλεγξας, μειώσασα πλάνην τούτων, Ἀργυρῇ ἀθληφόρε, τὸ κλέος καὶ κραταίωμα.

Ερύθημα βαφαῖς τῶν αἱμάτων τελέσασα, τὸ πρότερον τῆς ἀγνεύσεως, Ἀργυρῇ, σαυτὴν, εἶτα Θεῷ οὕτω προσήνεγκας.

Τῷ κάλλει σου, Σωτήρ, Ἀργυρῇ ἡ πανεύφημος παρέδραμε τετρωμένη, τὰ τοῦ κόσμου ἡδέα, ἐν σοὶ μόνον ἐμβλέπουσα.

Θεοτοκίον.

Ανθρωπον πρὸς φθορὰν ἀνεκτίσω τὸν ρεύσαντα διὰ τοῦ θεοῦ Υἱοῦ Σου, καὶ τὴν πρὶν ἀφθαρσίαν ἐνέδυσας, πανάσπιλε.

ᾠδὴ ς΄. *Θύσω σοι μετὰ φωνῆς.*

Σωτήρα τὸν ἀθάνατον τὸν μόνον ποθήσασα, τοῦ ὁρῶμένου θανάτου νευρουμένη σθένει ἐπουρανίῳ, ἢ θεόφρων ἀνδρικῶς Ἀργυρῇ οὐκ ἐδειλίασεν.

Ιδεῖν σου, βασιλεῦ τῶν αἰώνων πανάγιε, τὸ ἀπαράμιλλον κάλλος, τετρωμένη ἔρωτι τῷ ἐνθέῳ, τῶν βασάνων τὴν πικρίαν ἢ Ἀργυρῇ καθυπέμεινε.

Φρόνημα ἀνδρικὸν πρὸς τὴν πάλην ἀνέλαβες, ὦ Ἀργυρῇ θεοφόρε, καὶ εἰσῆλθες μέσου τῶν τυραννούντων καὶ τῷ ξίφει τῆς εὐσεβείας αὐτοὺς ἐθανάτωσας.

Θεοτοκίον.

Φώτισον τὴν ψυχὴν μου, Μαρία πανάχραντε, ἀντιλαβοῦ μου καὶ ρῦσαι, μητρικαῖς πρεσβείαις σου, πάσης νόσου ἀνιάτου καὶ τοῦ σκότους τῶν πταισμάτων τὸν δούλόν σου.

Κοντάκιον. Ἦχος δ'. Ἑλεφάντης σήμερον.

Ως σελήνη πάμφωτος ἔλαμψας κόσμῳ, ἐφαπλοῦσα τῶν πόνων σου μαρμαρυγὰς, ὦ Ἀργυρῇ, καὶ ἱαμάτων τοῖς κράζουσι : χαίροις μαρτύρων τὸ κλέος καὶ καύχημα.

Ὁ Οἶκος.

Ιερωτάτην καὶ θεῖαν ἐν πίστει συγκροτοῦμεν πανήγυριν, ἅπαντες οἱ πιστοὶ φιλομάρτυρες, σοῦ τῆς ὑπὲρ ἀργύριον καὶ χρυσίον λαμπροτέρας πανευκλεοῦς ἀθληφόρου νεομάρτυρος Ἀργυρῆς, ἐπιτελοῦντες τὴν παμφαεστάτην καὶ ἐνδοξὴν σου μνήμην γεραίροντες χαρμονικῶς τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον παλαίσματα, τὰς ἀριστείας καὶ τοὺς πόνους, οὓς ὑπέστης, τοῦ διατηρῆσαι τὴν τε ἐν γάμῳ παρθενίαν καὶ τὴν ἀληθῆ πίστιν τοῦ οὐρανοῦ παμβασιλέως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἀμόλυντα καὶ αἰτούμενοι τυχεῖν, ταῖς ἱεραῖς σου καὶ ἐνθέρμοις πρὸς αὐτὸν δεήσεσι, τῆς οὐρανόθεν ἐκείνης μακαριότητος, ἐνθα οἱ χοροὶ ἀγάλλονται τῶν βωόντων : χαίροις μαρτύρων τὸ κλέος καὶ καύχημα.

ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ

Τῇ Δ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς μνήμη τῆς Ἀγίας ἐνδόξου Νεομάρτυρος Ἀργυρῆς.

Ἡ Ἀργυρῇ δὲ τῆς φυλακῆς βασάνοις ὑπὲρ τὸ ἀργύριον ἡμᾶς φαιδρύνει.

Μαρτυρικὸν λάβεν Ἀργυρῇ στέφανον ἐν τριακάδι,

Ἡς ἡ χάρις καὶ πάντων τῶν συνεορταζομένων βοηθείη καὶ διασώζῃ πάντας ἡμᾶς, παντὸς ἐπερχομένου ὁρατοῦ τε καὶ ἀοράτου δεινοῦ. Ἀμήν.

Ὡδὴ ζ'. **Ἐν τῇ καμίνῳ.**

Σὺν ἀθληφόροις ἐν οὐρανόις, ἐνδοξε Ἀργυρῇ, πέλεις, αἰκισμοὺς καὶ μαστιγὰς καρτερῶς ἐν τῷ ψάλλειν ὑπομείνας, εὐλογημένος εἰ ἐν τῷ ναῷ τῆς δόξης σου, Κύριε.

Οὐ δειλιῶσα, ὦ Ἀργυρῇ, σὺ μᾶλλον καρτερικῶς ἠχθῆς πρὸς δεινὰς βασάνους, ἀναψυχὴν αἰσθόμενη καὶ κραυγάζουσα : εὐλογημένος εἰ ἐν τῷ ναῷ τῆς δόξης σου, Κύριε.

Λελαμπρυσμένη θεαρχικῶς ἀκτίσιν ὅλον τὸν νοῦν, πᾶσαν τὴν ἀχλὺν ἡμαύρωσας, Ἀργυρῇ, τῶν τυράννων, καὶ κατέπληξας αὐτοὺς τοῖς θαύμασιν, ἅπερ ἐν εἰρικτῇ ἐξετέλεσας.

Θεοτοκίον.

Εν τῇ γαστρὶ σου κατασκηνώσας, κόρη, ὁ βασιλεὺς πάντων τῶν αἰώνων, ἔδειξεν οὐράνῳ πλατυτέραν καὶ ἄμαχον, τῶν ἀνυμνούντων σε προστασίαν καὶ σκέπην καὶ τεῖχος ἀκράδαντον.

Ῥδὴ η'. *Λυτρωτὰ τοῦ παντός.*

Τυραννήσασα πόθῳ τοῦ Κτίστου σου, Ἀργυρῇ, τὸ σὸν σῶμα ἀπήμβλυνας, ἐν γυναικείῳ σώματι, κέντρα τυραννούντων, ἄθλους τοὺς θείους ὑποστᾶσα ἀνδρείως, φερώνυμε.

Εν εἰρκτῇ καθειρχθεῖσα, πανεύφημε Ἀργυρῇ, πα-
ραλόγως, τοὺς ἄφρονας ἐχθροὺς στεργῶς κατέ-
πληξας τῇ ὑπομονῇ σου, ἀναβοῶσα : εὐλογεῖτε τὰ ἔργα
τὸν Κύριον.

Οὐρανῶν βασιλείας ἀπήλαυσας σὸν Χριστῷ, Ἀργυ-
ρῇ βασιλεύουσα, κεκοσμημένη στίγμασι, καὶ
δαινῶν τῷ κάλλει, πίστει βοῶσα : εὐλογεῖτε τὰ ἔργα
τὸν Κύριον.

Θεοτοκίον.

Ισχυρόν μου σὺ εἶ τὸ κραταίωμα, οὐ πτοῦμαι διὰ τοὺς
φθονοῦντάς με, ἀλλ' ἀνυμνῶ σε, Δέσποινα, καὶ βοῶ
τῷ σὺ τόκῳ, πάντα τὰ ἔργα εὐλογεῖτε, ὑμνεῖτε τὸν
Κύριον.

Ῥδὴ θ'. *Λίθος ἀχειρόμητος.*

Ωφθης τυραννούντων ἐν μέσῳ ὡσανεὶ παμφάγων
λύκων, μάρτυς Ἀργυρῇ, τὴν ἐκείνων μανίαν
ὄντως καταπαλαίουςα καὶ τῷ Σωτῇρι ἔνθεον δῶρον
σαυτὴν προσενέγκασα.

Οὐπερ ἡξιώθης ὁμίλου, ἥσπερ ἀπήλαυσας νῦν δό-
ξης, ὦ Ἀργυρῇ, τοὺς τελούντας τὴν παναγίαν
σου μνήμην πρέσβευε ἐπιτυχεῖν, ὡς ἔχουσα τὴν παρ-
ρησίαν πρὸς τὸν Κύριον.

Σὺ νῦν ἐν σκηναῖς οὐρανίοις, ὦ Ἀργυρῇ, κατατρυ-
φῶσα καὶ ταῖς τοῦ πανσέπτου Σωτῆρος φωτιζο-
μένη αἰ λαμπρότησι. τοὺς σὲ ὑμνοῦντας φώτισον καὶ
τῶν κινδύνων ἐλευθέρωσον.

Θεοτοκίον.

Μόνος ὑπερέβην ὁ τάλας ὑπερβαλλόντως Νινευίτας
ἐν ταῖς ἁμαρτίαις, καὶ ὤφθην τῆς ὑψηλοῦ ἄχθος
βαρύτατον, ἀλλὰ σὺ μόνη, πένανγες, σαῖς ἰκεσίαις με
διάσωσον.

Ἐξαποστειλάριον τῆς Ἀγίας. *Γυναῖκες ἀκουσίσθητε.*

Φρικτὸν ἰδόντες θέαμα, αἱ τύραννοι ἐξέστησαν, ἦν
γὰρ ἐνόμιζον εἶναι γυναῖκα ἀσθενεστάτην,
δρῶντες ὑπομένουσαν καρτερικῶς τὰς βασάνους, ὑπὸ
τὸν φόβον ἔκραζον : τῆς Ἀργυρῆς Θεὸς μέγας, ὁ ταύ-
τη ἰσχὺν δωρήσας.

Καὶ τῆς ἑορτῆς.

Εἰς τοὺς Αἴνους στιχηρὰ προσόμοια δ'.

Ἦχος α'. *Τῶν οὐρανίων.*

Νενοηκῶς τῆς ψυχῆς σου, ὁσφέ, εὐγένειαν, καὶ τὸ τῆς
διανοίας στερεὸν ὁ Δεσπότης ἐνέταξεν, Ἰάκωβε,
τῷ χορῷ τῶν μαθητῶν τῶν προκρίτων αὐτοῦ καὶ ἐν
τοῖς ἔθνεσι πᾶσι τοῦτον αὐτὸν καταγγέλλειν σὲ
ἀπέστειλε.

Πολυειδεῖς ὁ πανοῦργος ἐχθρὸς σου ἡγείρε τοὺς πειρα-
σμοὺς καὶ πάθη, ἀλλὰ κάραν τὴν τούτου συνέτριψας,
πανθαύμαστε Ἀργυρῇ, τῇ ἀνδρικῇ καρτερίᾳ σου, διὰ

χορῶ σε γυναίων τῶν ἱερῶν συνηρίθμησεν ὁ Πλά-
στης σου.

Τοῦ δρωμένου θανάτου σὺ κατεφρόνησας, ὑπὲρ τοῦ
ἀοράτου, Ἀργυρῇ σου Σωτῆρος, καὶ πάσας τὰς
βασάνους ὑπέστης στερρῶς καὶ τὸν βίαιον θάνατον
καὶ διὰ τοῦτο ἐστέφθης χειρὶ αὐτοῦ, θείοις στέμμασιν
ἀθλήσεως.

Δόξα εἰς τοὺς Αἰῶνες. Πλ. α'.

Μελοποιηθὲν ὑπὸ Βασιλείου Μ. Γεωργιάδου.

(Δεξιῶ ὑφάλτου Χάσκιῶ).

Δεῦτε, φιλομάρτυρες πάντες, τὴν Χριστοῦ παρθενο-
μάρτυρα Ἀργυρῇν, συνελθόντες εὐφημήσωμεν,
σήμερον γὰρ τὸν στέφανον τῆς ἀθλήσεως, παρ' αὐτοῦ,
νομίμως ἀθλήσασα, ἀπέιληφε. Τὸν ὑπερήφανον ὄφιν
τῇ δυνάμει τοῦ Σταυροῦ, τῇ εἰρικτῇ κατασυντρίψασα
τὴν ὁρθόδοξον πίστιν ρωμαλαίαις φρεσίν, ὑπὲρ ἡλίον
φαιδρύνασα*. Συγχάρητε οὖν, ἀγγέλων τὰ τάγματα
καὶ μαρτύρων οἱ δῆμοι, ἅμα σὺν ἡμῖν τοῖς ἐπὶ γῆς,
πανηγυρίζοντες καὶ δοξάζοντες αὐτήν, τὴν τὸ ἀθλητι-
κώτατον αὐτῆς σκῆνος τῇ γῇ δωρησαμένην, ἱατρῆον
παθῶν ψυχικῶν καὶ δεινῶν περιστάσεων.

Ἔτερον Δόξα. Ἦχος πλ. α'.

Αθλητικὴν πανήγυριν δεῦτε σήμερον, πιστοί, εὐλα-
βῶς ἐπιτελέσωμεν, εὐχαριστοῦντες ᾠδαῖς πνευμα-
τικαῖς, τὸν θαυμαστὸν ἐν μάρτυσι Κύριον καὶ Θεὸν
ἡμῶν. Τὸ φρικτὸν γὰρ κράτος τῆς ἀσεβοῦς δυναστείας

* Τὸ Δοξαστικὸν περὶ τὸ τέλος ἐπεδιορθώθη ὑπὸ τοῦ αἰδ. κ.
Νέστορος Σουσιλίδου.

ἐν γυναικεῖα φύσει οὗτος κατηγωνίσαστο, καὶ τὴν ἑαυτοῦ
θείαν δύναμιν, ἐν ἀσθενείᾳ ἐπλήρωσεν Ἀργυρῆς τῆς
καλλιμάρτυρος. Ταῖς αὐτῆς οὖν πρεσβείαις σῶσον,
Θεὲ παντοδύναμε, τοὺς σὲ πιστῶς λατρεύοντας καὶ
εὐλαβῶς ἐκτελοῦντας μνήμην αὐτῆς τὴν πανσέβαστον.

Καὶ νῦν, τῆς ἑορτῆς.

Δοξολογία Μεγάλη. Λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου

καὶ ἀπόλυσις.

ΜΕΓΑΛΥΝΑΡΙΑ

Μάρτυς τοῦ Κυρίου, πανευκλεῆς Ἀργυρῇ τρισμά-
καρ, διαφύλαττε τοὺς τὸ σὸν σκῆνος προσκυνοῦν-
τας ἐν πίστει τε καὶ πόθῳ· ἐκ βλάβης τε παντοίας πα-
θῶν καὶ θλίψεων. (Μ. Γ.)

Αστρον ἀνκτέταλκε φαινὸν ἐκ τῆς Βιθυνίας ἢ πολύ-
αθλος τοῦ Χριστοῦ μάρτυς καὶ φωτίζει πιστῶν
ἅπαν τὸ πλῆθος· τὴν Ἀργυρῇν τὴν ἐνδοξον μεγαλύ-
νομεν.

Η ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΡΓΥΡΗ

(1688—1721)

Πᾶς, ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἑμοὶ ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐν
αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν
Οὐρανοῖς. [Ματθ. 10 Στ. 30]

Εἶχεν ἀληθῶς ἡ Ἀργυρῇ, ὡς ἄλλοτε ἡ Χαναναία, πίστιν,
εἶχε φρόνησιν, εἶχε ταπεινοφροσύνην· πλὴν ἐὰν ἔλειπεν
ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῆς ἡ ἐπιμονή, δὲν θὰ εἰσῆρχετο εἰς
τὸν παράδεισον.

Ἐπέμεινε στερεὰ καὶ ἀσάλευτος εἰς τὸν σκοπὸν αὐτῆς,
καὶ πολλὴν καὶ μεγάλην εὖρε τὴν ἐναντιότητα, καὶ διὰ
τοῦτο ἐνίκησε, καὶ ἀπέλαβε τοῦ ποθομένου, καθὼς ᾔθε-
λε καὶ ἐπεθύμει. «Γενηθήτω σοι ὡς θέλεις».

Ἡ ἐπιμονὴ εἰς τὰ καλὰ ἔργα ἐστὶν ἀρετὴ τοσοῦτον ἀναγ-
καία, ὥστε χωρὶς αὐτῆς οὐδεὶς ἀπολαμβάνει τὴν ποθου-
μένην σωτηρίαν.

Ἡ Ἠθική, τὸ Εὐαγγέλιον, διδάσκει, ὅτι ἐκεῖνος μόνον
φθάνει εἰς τοῦ παρδείσου τὴν κατοίκησιν, ὅστις περιπατεῖ
τῆς ἀρετῆς τὸν δρόμον. Τοῦτον δὲ τὸν δρόμον βλέπομεν
εἰκονιζόμενον ἐν τῇ Ἀγ. Γραφῇ [Δευτ. κη' 12] διὰ τῆς κλί-
μακος τοῦ Ἰακώβ, τῆς ἐστηρικμένης ἐν τῇ γῇ καὶ φθανού-

σης εἰς τὸ ὕψος τοῦ Οὐρανοῦ. Δι' αὐτῆς οἱ ἄγγελοι κατα-
βαίνουνσι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, φέροντες τοῦ Θεοῦ τὴν χάριν,
καὶ οἱ ἄνθρωποι, ὅμοιοι γενόμενοι τοῖς ἀγγέλοις, ἀναβαί-
νουσιν εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν.

Ἡ πίστις, ἡ ἀγάπη, ἡ ἐλπίς, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ταπεινώ-
σις, ἡ ὑπακοή, ἡ σωφροσύνη, ἡ προσευχή, ἡ νηστεία, ἡ
ἀγρυπνία καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρεταί, εἰσὶν αἱ βαθμίδες ταύτης τῆς
οὐρανίου κλίμακος, ἣν ἀνῆλθε νέωτάτῃ ἡ Ἀργυρῇ, ἥτις,
τρέχουσα ἀόκνως ἐπὶ τὰ ἄνω, κατώρθωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν
τῆς Ἐδὲμ κατοίκησιν.

Εἰς τὸν οὐράνιον τοῦτον δρόμον συνήντησεν ἐπιβούλους
ἀόκνως ἐπιδουλεύοντας, συνήντησε πολεμίους νύκτωρ καὶ
μεθ' ἡμέραν πολεμοῦντας, συνήντησε ληστῶν βέλη πεπου-
ρωμένα κατ' αὐτῆς διὰ παντὸς ρίπτοντας καὶ ὅμως, κατὰ
τὸν Σειράχ (β' 1'), ἐδούλευσε τῷ Κυρίῳ, ἐτοιμάσασα τὴν
ψυχὴν τῆς εἰς πειρασμόν.

Σὺ δέ, Ἰησοῦ Χριστέ, Ὅστις διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματός
Σου τὴν ἀληθινὴν πίστιν καὶ δικαιοσύνην λόγῳ μὲν διδάξας,
ἔργῳ δὲ ὑποδείξας, καθοδήγησόν με τὸν Σὸν δούλον, ταπει-
νὸν καὶ πτωχότατον ἄνθρωπον καὶ σκώληκα τῆς ζωῆς, ὅπως
τιμήσω μὲ λόγους τάχα ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν ἐτίμησεν ὁ
Βασιλεὺς τῶν αἰώνων, νὰ ἐγκωμιάσω καὶ δοξάσω ἐκείνην,
ἣν ἐστεφάνωσεν ἡ Ἀγία Τριάς εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Νὰ ὁμο-
λογήσω Ἐκείνην, ἐγὼ ὁ δούλος τῶν παθῶν, ἥτις εὐθὺς ἅμα
ἐχωρίσθη ἀπὸ τοῦ θνητὸν τοῦτο σαρκίον, Ἀγγελοι τὴν
προϋπήντησαν, Ἀρχάγγελοι τὴν περικυβερτήσαν καὶ ὅλαι
αἱ Ἀγίαι Δυνάμεις τῶν Οὐρανῶν μὲ πολλὰς εὐφημίας ἐδε-
ξιώθησαν.

Καὶ τοιαύτην φαντάζομαι, ἐγὼ ὁ ἀχρεῖος δούλος, νὰ
τιμήσω Ἐκείνην, ἥς ἡ κατοικία εἶναι ὁ οὐρανός, ἡ τροφή ὁ
Θεός, τὸ ἔργον ἡ πρὸς Αὐτὸν ὑμνωδία, τὰ ἐνδύματα τὸ φῶς
καὶ ἡ λαμπρότης τῆς Τρισηλίου Θεότητος. Δὲν ᾔθελε τὸ

τοιούτο φανή ματαιοπονία; και μάλιστα διαν ακούσης αὐτὴν τὴν ἰδίαν λέγουσαν: «Εὐχαριστῶ τῷ Πατρὶ, τῷ ἱκανώσαντί με εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν Ἀγίων ἐν τῷ φωτί, Ὃς ἐρρύσατό με ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, και μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ τῆς Ἀγάπης Αὐτοῦ». Ὅχι, ὄχι! Αὐτὸ δὲν ἤθελε φανή ματαιοπονία και οὔτε παράδοξον νὰ δοξάσῃ τις μὲ ὅ,τι δύναται και νὰ εὐχαριστῇ μὲ ὁποίους λόγους δύναται τὸν ἑαυτοῦ Εὐεργέτην, Μεσίτην, διὰ νὰ φανῇ ἡ ἀληθὴς Δικαιοσύνη και ἀφοσίωσις εἰς τὸν Χριστὸν και ἀξιωθῶμεν τῆς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὁμολογίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἴδωμεν εὐμενῶς τὸν δρόμον τῆς Ἀρετῆς, ὃν ἀόκνως ἡ Ἀργυρῇ διήνυσε.

Ποία ἄλλη μεγαλειτέρα χαρά, ποία ἄλλη καλλιτέρα ἀγαλλίασις δύναται νὰ υπάρξῃ εἰς ἓνα καλὸν και πιστὸν δοῦλον, ἐκτὸς ἐκείνης, ἡ ὁποία τὸν καθιστᾷ ἱκανὸν νὰ ὑπομένῃ δι' ἀγάπην τοῦ Εὐεργέτου και Προστάτου αὐτοῦ ἀναριθμήτους τιμωρίας και μυρίους βασάνους! Περισσότερα βεβαίως χαρὰ προξενεῖται ὅταν τὰ αὐτὰ βάσανα και περισσότερα ἔπαθεν, ὑπέμεινεν ὁ ἴδιος Αὐθέντης, ὁ ἴδιος Εὐεργέτης διὰ τὸν εὐεργετούμενον δοῦλον!

Τοῦτο λοιπὸν τὸ λέγει ἡ παρὰ πόδας ἐξιτόρησις τοῦ βίου τῆς Νεομάρτυρος Ἀργυρῆς. Ἡ Ἀργυρῇ ἠκολούθησε μετὰ σταθερᾶς και ἀκραδάντου πίστεως τὰ λόγια και διδασχὰς τοῦ Κυρίου, Ὅστις μεταξὺ πολλῶν λέγει: «Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκειται ὅτι ἐμὲ πρῶτον μεμίσηκεν» (Ἰωάνν. Κεφ. ιε'). Ὑπέμεινε μετὰ γενναιότητος, ὑπέφερεν εὐχαρίστως τὰ πάντα, ἐμισήθη ὑπὸ τῶν κακῶν και πονηρῶν, ἐτυραννήθη ὑπὸ τῶν ὤμων και ἀπανθρώπων μὲ διάφορα και πολυποικίλα και δεινὰ βασανιστήρια και ὅμως ἐδοξάσθη ἐν οὐρανοῖς και ἔλαβε πολὺν μισθόν. Σήμερον δοξάζεται, τιμᾶται, γεραίρεται, προσκυνεῖται και ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐκακίσθη και ἐδεινοπάθησε και ἐμισήθη, και

ἐν τῷ μέλλοντι, ὅπου ἠθέλησε νὰ ἔχῃ θέσιν και κληρονομίαν με τὴν ἡρώϊκὴν και ἀποστολικὴν τῆς ὑπομονῆς.

Ὅποιος τῇ ἀληθείᾳ ὁ τῆς Ἀργυρῆς βίος, ἀναπλαττόμενος διὰ τῆς φαντασίας κατὰ τὰ ἀθηναικῶς παραδεδομένα!

Ἡ γυνὴ αὕτη, μὴ θελήσασα νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὰς ἀκολάστους ὀρέξεις ἀλλοθρήσκου, τοῦ μέχρις ἀσθενικότητος ἐρωτευθέντος αὐτήν, κατετάχθη ἐν τῷ χορῷ τῶν Μαρτύρων.

Οὐδεὶς διωγμός, οὐδεμία καταδίωξις, οὐδεμία βία και ἡ ἀπηνεστέρα ἀκόμη, ἴσχυσαν διὰ μέσου τῶν 16 συναπτῶν ἑτῶν, νὰ μειώσωσι τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα τῆς ἀγαθῆς ταύτης κόρης.

Ἐκατὸν ἐνενήκοντα και ἐν ἔτος παρήλθον ἀπὸ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου και ἡ ἀναπαράστασις τῆς τραγικωτάτης και φρικώδους σελίδος τῶν βασάνων τῆς ἐξακολουθεῖ συγκινοῦσα τοὺς ἀναγινώσκοντας τὸν βίον, προκαλοῦσα τὰ δάκρυα.

Ἡ Ἀργυρῇ κατήγετο ἐκ Προύσης τῆς Βιθυνίας, ἐγεννήθη ἐκ γονέων ἐναρέτων και εὐσεβῶν, Γεωργίου και Σωσάννης.

Πλησίον τῆς οἰκίας τῆς Ἀργυρῆς, κατὰ κακὴν τύχην, ἔκειτο ἡ οἰκία προὔχοντος ἀλλοθρήσκου, οὔτινος ὁ υἱός, παρατηρήσας τὸ πρῶτον τὴν Ἀργυρὴν και καταθελχθεὶς ἐκ τοῦ φυσικοῦ αὐτῆς κάλλους, ἀπεφάσισε νὰ συνδέσῃ μετ' αὐτῆς σχέσεις ἐρωτικές, αἵτινες κατέληγον εἰς τὴν ἀλλαξοθρησκίαν αὐτῆς.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ νέος οὗτος ἠσθάνθη ἀκατανίκητως ἐξεγειρόμενον τὸν ἔρωτα, ἡρυθρία ὀλομόναχος, ἐπιζητῶν κάθε τρόπον και σχέδια νὰ ῥεῦρῃ, αἵτινα θὰ ἠδύναντο νὰ πείσωσι τὴν κεφαλὴν τῆς σταθερᾶς Χριστιανῆς κόρης.

Ἡ θερμότης τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἀκολάστου τούτου νεανίου ἀπετέλει ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παγερὰν τῆς νέας κατάστασιν.

Ἐσπέραν τινὰ συναντᾷ τὴν Ἀργυρὴν εἰς τὸν δρόμον και

ἀποκαλύπτει εἰς αὐτὴν πάντα, ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκθειάζῃ τὰς καλλονάς της διὰ τῆς ἐσθεςμένης καὶ τρεμούσης φωνῆς του.

Ἡ Ἀργυρῇ, οὐδύλως συγκινηθεῖσα, ἀταράχως καὶ ἀνεπηρέαστως ἐστράφη καὶ δι' ἄρνητικῆς καὶ περιφρονητικῆς ἀπαντήσεως ἐδίωξεν αὐτόν...

᾽Ω! οἱ λόγοι οἱ ἄρνητικοὶ τῆς κόρης ταύτης, τῆς οὔσης κυρίας τῆς θελήσεως καὶ τῶν παθῶν καὶ δούλης τῆς συνειδήσεως, ὡς κτύπος βαρὺς ἐπέπεσον ἐπὶ τῆς καρδίας του.

Ἐκτοτε τὸ μέγεθος τῆς ἀπελπισίας ἠνάγκασεν αὐτόν νὰ λάβῃ σταθερὰν ἀπόφασιν διὰ τὴν ἀλλαξοθησχίαν τῆς κόρης. Πάντοτε ἠνώχλει τοὺς δυστυχεῖς γονεῖς, ἠπεῖλει τὴν ζωὴν τῆς δυστυχοῦς κόρης, ἥτις, ἐνστερνισθεῖσα τὴν ὑπομονὴν τοῦ Ἰῶδ, ὑπέμεινε μετὰ θάρρους τὰ πάντα.

Ἡ Ἀργυρῇ εἶχε καρδίαν ψυχράν, ἀνένδον, ἄνευ αἰσθημάτων διὰ τὸν ἔρωτα τοῦ νεανίου τούτου, οὐτινος τὰ σχέδια καὶ αἱ ἀποφάσεις κατ' οὐδένα τρόπον ἐλάμβανον τέλος. Ἡ Ἀργυρῇ δὲν ἀρνεῖται τὴν θρησκείαν της, ἀναγγέλλει τὰ τρέχοντα εἰς τοὺς γονεῖς της, οἵτινες, φρόνιμοι καὶ συνετοὶ ἄνθρωποι ὄντες, ἐνόμισαν ὅτι, ὑπανδρεύοντες αὐτὴν μεθ' ὁμογενοῦς, θὰ δυνηθῶσι νὰ τὴν ἀπαλλάξωσι τῶν γαμψῶν ὀνύχων τοῦ τρομεροῦ τούτου ἔρωτομανοῦς νέου.

Καὶ πράγματι, μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ Ἀργυρῇ, ἐν ἡλικίᾳ 17 περίπου ἐτῶν, ἐξέρχεται νύμφη πάνοπλος, ὅπως ὅταν ἡ Ἀθηνᾶ ἐξηλθεν ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διὸς, καὶ ὁδηγεῖται εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ ὑπανδρευθῇ ὀρθόδοξον καὶ ὁμοχώριόν τινα νέον.

Ἄλλ' ὅμως δυστυχῶς ἡ χαρὰ αὕτη ἡ οἰκογενειακὴ καὶ ἡ σύμπνοια ἐπέπρωτο νὰ παραγκωνισθῇ διὰ τῆς ἐπιφυλασσομένης μεγίστης συμφορᾶς, ἀποδεικνυούσης τὸ μάταιον καὶ ψευδὲς τῶν εὐτυχιῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, περὶ οὗ πάνυ ἐπιτυχῶς ἐποίησεν ἡ μεγάλη ἑλληνικὴ ποίησις τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο δίστιχον :

Τὰ γέλια μὲ τὰ κλάμματα, εἰς μίαν ὥραν σπαρθῆκαν, ἡ χαρὰ μὲ τὴν πίκραν μαζὺ ἐγεννηθῆκαν.

Ὁ γάμος τῆς Ἀργυρῆς δὲν ἠδυνήθη νὰ κατασδέσῃ τὴν φλόγα τοῦ ἔρωτος τοῦ νεανίου· τοῦναντίον ἠρέθισε περισσότερο, ἔχυσεν ἔλαιον ἐπὶ τῆς πυρᾶς. Ἀνατέλλει ἡ 15 ἡμέρα ἀπὸ τῆς στέψεως καὶ ἡ νεόνυμφος Ἀργυρῇ μετὰ τοῦ τρυφεροῦ της συζύγου ὁδηγεῖται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ νὰ τελέσῃ τὴν κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου νυμφικὴν παράκλησιν, ὅποτε ἐμφανίζεται ἔμπροσθέν της ὁ ἔρωτομανὴς υἱὸς τοῦ προὔχοντος, παρακολουθούμενος ὑπὸ 20 ἀλλοθρήσκων νέων κακῆς διαγωγῆς, οἵτινες, ἐπιπεσόντες ἐπὶ τῆς νύμφης, ἤρπασαν αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου τῶν προσφίλων γονέων, οἰκείων καὶ συζύγου της. Ἡ Ἀργυρῇ μὲ τὴν νυμφικὴν της ἐνδυμασίαν, ἀντὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἄγεται εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ κατ' αὐτῆς δίδεται ἀναφορά, ὑπογεγραμμένη ὑπὸ β' ἀτόμων, ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἀπήγαγον αὐτὴν, ὡς μαρτύρων. Περιεῖχε δὲ ἡ ἀναφορά τὰ ἑξῆς περίπου :

«Αὕτη εἶναι ἡ θυγάτηρ τοῦ Γεωργίου καὶ Σωσάννης, ἥτις ὑπεσχέθη εἰς τὸν υἱὸν τοῦ προὔχοντος¹ τὴν ἀλλαξοθησχίαν της».

Ὁ Κριτὴς τότε προσκαλεῖ τὴν Ἀργυρῇ καὶ ἀμέσως καταδικάζει αὐτὴν νὰ δεχθῇ τὴν ἀλλαξοθησχίαν καὶ ὕστερον νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν υἱὸν τοῦ Κριτοῦ (δηλ. τὸν υἱὸν του). Ὁ πατὴρ δικαστῆς καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐνάγων.

Ἄλλ' ἡ στάσις τῆς Ἀργυρῆς ἐκίνησε τὸν χόλον καὶ τὴν μὴνιν τοῦ δικαστοῦ, ὅστις δέσας ἐνέκλεισεν αὐτὴν εἰς τὴν εἰρκτήν. Οἱ δυστυχεῖς γονεῖς, μὴ δυνηθέντες νὰ παρηγο-

1. Τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ προὔχοντος δὲν ἀναγινώσκεται ἐν τοῖς χειρογράφοις.

ρηθῶσιν ἐκ τῆς στερήσεως τῆς μονογενοῦς αὐτῶν θυγατρὸς, χωρὶς οὐδὲ στιγμήν νὰ χάσωσιν, ἔσπευσαν νὰ εἰδοποιήσωσι, διὰ μέσου τοῦ Μητροπολίτου Προύσης, τὰ Πατριαρχεῖα, μεταδάντες δ' ὡσαύτως μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Μητροπολίτου προέβησαν εἰς ἐντόνους παραστάσεις παρὰ τῇ Κυβερνήσει.

Ἄλλ' ὅμως ἡ Ἀργυρῇ καὶ πάλιν κάθειρκτος εὐρίσκεται, τὸ μόνον δέ, τὸ ὁποῖον κατώρθωσαν αἱ παραστάσεις, ἦτο νὰ κλεισθῇ προσωρινῶς ἡ κόρη εἰς τι δωμάτιον τῆς οἰκίας τοῦ δικαστοῦ, ἕως ὅτου δικασθῇ εἰς ἄλλο δικαστήριον ἀνώτερον, δῆλα δὴ εἰς τὴν Κων/πολιν.

Τῇ ἐπαύριον ὁ ἥλιος ἀνέρχεται, ὠχούμενος ἐπὶ τοῦ λαμ-
προῦ αὐτοῦ ἄρμκτος, εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς πόλεως τῆς κλεινῆς τῶν Κωνσταντίνων, ἐκάστη δὲ ἰριδῶδης ἀκτὶς τοῦ ἀναλυομένη καὶ προσπίπτουσα ἐπὶ τῶν διαφόρων ἀντικει-
μένων, ὡς ἄλλη γραφὶς ζωγράφου, ἔδιδεν ἄλλο χρῶμα καὶ ἄλλην χάριν ἐπὶ τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης εἰκόνης τῆς φύσεως, καὶ ἡ Ἀργυρῇ, ἰσχνὴ πλέον κατασταῖσα ἐκ τῶν βασάνων, ὁδηγεῖται εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ κλείεται εἰς τὰς φυ-
λακὰς, ἕως ὅτου παρουσιασθῇ πρὸ τοῦ δικαστηρίου.

. Ἐπὶ δύο ἔτη οἱ τε γονεῖς καὶ ὁ σύζυγος ἠγωνίζοντο νὰ τὴν φέρωσι πρὸ τοῦ δικαστηρίου.

Τέλος ἀποφασίζεται νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ δικαστήριον, τὸ ὁποῖον ἐπικυροῖ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστοῦ τῆς Πρού-
σης, ἣτις εἶχεν ὡς ἑξῆς :

« Ἡ χριστιανὴ Ἀργυρῇ ἡ θὰ νυμφευθῇ ἀλλαξοθηκοῦσα τὸν υἱὸν τοῦ προὔχοντος τῆς Προύσης ἡ θὰ ἐκτίσῃ τὴν ποινὴν τῆς εἰς ἰσόδια δεσμά ».

Καὶ πάλιν ἡ στάσις τῆς Ἀργυρῆς κινεῖ τὴν μῆνιν τοῦ ἐρωτομανοῦς νέου, ὅστις κατώρθωσε νὰ τὴν ἀλυσοδέσωσι καὶ τὴν ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν εἰρκτὴν.

Τὸ ἀκλόνητον καὶ στερρὸν ἐν τῇ πίστει, ὁ ἀληθὴς ἔρω

καὶ ζῆλος πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, τὸ μεγαλόφυχον ἀληθοῦς χριστιανικῆς καρδίας, δὲν ὑποχωροῦν οὐδὲ πρὸ τῆς τραγικωτέρας εἰκόνης τοῦ θανάτου, πρὸ τῆς φρικαλεωτέρας καταστροφῆς.

Κατεδικάσθη ἡ Ἀργυρῇ νὰ σήπεται εἰς τὰς φυλακὰς ἄλυσοςφόρος καὶ νὰ εὐρίσκηται πάντοτε μεταξὺ αἰσχροῦ καὶ ἀνηθίκων γυναικῶν, γυναικῶν φαυλοβίων, αἵτινες διετάχθη-
σαν νὰ βασανίζωσιν αὐτὴν ἡμέραν καὶ νύκτα, ὥστε νὰ τὴν ἀναγκάσωσι νὰ ἀλλαξοπιστήσῃ.

Καθ' ἐκάστην ἐδέχετο ἀνηλεεῖς ραβδισμούς, ὑποδαλλο-
μένη εἰς σκληραγωγίαν καὶ νηστείαν . . .

Ἡ μήτηρ τῆς Σωσάνης, μὴ δυνήθεισα νὰ ὑποφέρῃ τὰ βάσανα τῆς μονογενοῦς αὐτῆς θυγατρὸς, ὕστερον ἀπὸ δύο ἔτη ἀποθνήσκει καὶ αὐτὴ ἐν τῇ εἰρκτῇ ἡ δὲ Ἀργυρῇ μένει ὀλομόναχος πλέον καὶ ὀρφανὴ ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ Χάσκιαι.

Τὰ τόσα βάσανα, ἡ ἀνήκουστός σκληραγωγία, ἡ νηστεία ἡ ἀγρυπνία, οἱ ραβδισμοί, τὸ περιβάλλον φαυλοβίων καὶ ἀνηθίκων γυναικῶν, ταῦτα πάντα συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ ἐξασθενήσωσι τὴν κόρην Ἀργυρῇν . . .

Ἡ Ἀργυρῇ, ἀκολουθοῦσα τὸ παράδειγμα τῆς Ἀλεξαν-
δρινῆς Κρίντας καὶ τῆς παρθένου Ἀπολλωνίας, ἐπέδειξε θάρρος καὶ καρτερίαν¹.

Τέλος, ἐννοήσασα ὅτι τὸ τέλος τῆς ζωῆς τῆς προσεγγίζει, ἠθέλησε νὰ ἀποτίσῃ, ὡς καλὴ χριστιανὴ τοῦ ἦτο, τὸν τελευταῖον φόρον πρὸς τὸν Χριστόν, ἠθέλησε νὰ κοινο-
νήσῃ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ἕπερ ὅμως ἦτο δι' αὐτὴν δύσκολον.

1. Ὁ ἀριθμὸς τῶν πληγῶν ηὔξανεν ἀδιακόπως, προστιθεμένων ποινῶν ἄλλων νεωτέρων καὶ ἀνηλεεστέρων, τὰ ὁποῖα ἐγένετο ἡ θαυμασία καρτερικὴ ἀντοχή, μεθ' ἧς ἡ κόρη ὑπέφερεν.

Τὸν τοιοῦτον πόθον τῆς ἠθέλησε νὰ ἐκτελέσῃ καὶ πρὸς τοῦτο εὔρε τὸ κατάλληλον πρόσωπον.

Ἐν τῇ φυλακῇ εὐρίσκετο ἀπὸ ἐτῶν γέρων τις, φυλακισμένος ἕνεκα χρῆων, οὗτος δὲ συνεπεῖα τῆς πολυετοῦς ἐνταῦθα διαμονῆς του κατέστη γνωστὸς καὶ ἔχαιρεν ἐν συγκρίσει κάποιας ἐλευθερίας κινήσεως περισσότερας.

Τοῦτον τὸν γέροντα προσκαλεῖ ἡ Ἀργυρῇ καὶ ἀνακοινᾷ τὴν θέλησίν τῆς. Οὗτος δὲ ἀμέσως σπεύδει εἰς τὸν ἐν τῇ φυλακῇ προϊστάμενον τῆς ἐκκλησίας καὶ λέγει τὰ τρέχοντα.

Ὁ προϊστάμενος, ὡς ἐκ τῆς ἐπικρατοῦσης τότε συνηθείας, ἔθηκεν ἐντὸς σταφίδος τὰ Ἀχραντα Μυστήρια καὶ τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν γέροντα, ὅστις τὰ ἔφερεν εἰς τὰ βᾶθῃ τῆς εἰρκτῆς, εἰς τὴν Ἀργυρῇν, ἣτις, κοινωνήσασα τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καὶ εὐχαριστήσασα τὸν γέροντα, καὶ ἀφοῦ προσηυχήθη, ὕστερον ἀπὸ 24 ὥρας παρέδωκε τὸ πνεῦμά τῆς εἰς τὸν Πλάστην, ἀφοῦ ἐπὶ τόσα ἔτη διαφοροτρόπως ἐδασανίσθη καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς διὰ τῶν ἀλύσεων ἐπληρώθη...

Ἀπέθανεν ἡ Ἀργυρῇ θάνατον μαρτυρικόν, μείνας πιστὴ μέχρι τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγόν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν.

Εἰς μάτην ἀπέδθησαν οἱ κόποι, τὰ βάσανα, οἱ διωγμοὶ τῶν θελησάντων νὰ ἀλλαξοπιστήσωσι τὴν Ἀργυρῇν, μάτην παρεκάλουν αὐτὴν καθ' ἐκάστην αἱ περιστοιχίζουσαι αὐτὴν φαυλόβιοι γυναῖκες ν' ἀρνηθῇ τὸν Χριστὸν καὶ σωθῇ.

Ἡ Ἀργυρῇ ἠρνήθη τὰ πάντα ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ καί, διαρρήξασα τὸν μετὰ τοῦ φθορτοῦ τούτου καὶ ματαίου κόμου δεσμόν, ἐκοῦσα ἐζήτει τὴν ἀληθῆ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ἀργυρῇ εἶχε σταθερὰν τὴν πεποιθήσιν, ὡς ἄλλος Νικομηδείας Ἀνθιμος (ὁ μαρτυρήσας ἐπὶ Γαλερίου τῷ 308), ὅτι ὁ θάνατος θὰ τὴν ὠδήγει εἰς κρείσσονα ζωὴν.

Ἡ Ἀργυρῇ τῇ 5 Ἀπριλίου τοῦ 1721 ἔτους ἐνταφιάζεται,

κατὰ τὴν θέλησίν τῆς, εἰς μίαν γωνίαν τοῦ περιβόλου τῆς ἐν Χάσκιοι Ἐκκλησίας τῆς Ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς. Ὁ τάφος αὐτῆς μέχρι τῆς σήμερον σώζεται.

Ὁ κοινωνήσας αὐτὴν γέρων παρακολουθεῖ αὐτὴν μέχρι τάφου, θέσας αὐτὸς οὗτος ἐντὸς αὐτοῦ ἓνα λίθινον κίονα μεθ' ἐνὸς σταυροῦ εἰς τὸ μέσον, ἅτινα μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίου ἐσώζοντο.

Τῇ 30 Ἀπριλίου τοῦ 1725 τελεῖται ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τῆς. Παρεκινήθησαν δὲ πρὸς τοῦτο οἱ κάτοικοι, διότι ἐγνώριζον τὰ βάσανα, τὰ ὁποῖα αὕτη γενναίως καὶ ἀγογγύστως ἐπὶ 16 συναπτὰ ἔτη ὑπέφερε.

Κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν εὗρον αὐτὴν σύσσωμον καὶ εἰδοποίησαν τὸν τότε Πατριάρχην **Παῖσιον**, ὅστις, αὐτοπροσώπως ἐλθὼν, εἶδεν ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς τὸ πρᾶγμα καὶ εἰτα ἐλειτούργησε μετὰ τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, διατάξας νὰ θέσωσι τὸ σῶμα αὐτῆς ἐν ἰδιαιτέρᾳ λάρνακι, ὅπου μέχρι τῆς σήμερον εὑρεται. Ἴδου τί ἀναφέρει ὁ Κωνσταντῖος: «Ὁ τῶν θαυμασιῶν σου, Χριστέ! Ἀνορρύξαντες εἶδον σῶον καὶ ἀβλαβὲς διαμένον τὸ πανάγιον αὐτῆς σκήνος, εὐωδῖαν ἄρρηκτον ἐκχέον τοῖς πᾶσι καὶ ὑπερφυῇ τελοῦν θαύματα» (σελ. 340).

Ἐκτοτε ἀποφασίζεται ὅπως κατ' ἔτος τῇ 30 Ἀπριλίου ἐορτάζεται ἡ μνήμη αὐτῆς δι' ἀρχιερατικῆς λειτουργίας καὶ μετ' αὐτὴν γίνηται λιτανεῖα. Ἐν τῇ πηγῇ, ἐξ ἧς ἐλήφθησαν ταῦτα, ἀναφέρεται καὶ τὸ ἐπόμενον θαῦμα:

Κατὰ τὴν μνήμην, ὅποτε, ὡς καὶ σήμερον, πανταχόθεν ἄφθονον συρρέει πλῆθος, ἤλθε καὶ μία εὐλαβὴς μέχρι φαντισμοῦ, ἣτις, προσκυνήσασα, ἠθέλησε νὰ λάβῃ ἓνα δάκτυλον τῆς χειρὸς τοῦ λειψάνου, ὅπερ καὶ ἔπραξε. Τότε θαμβοῦνται, οὐδὲν βλέπει καὶ δὲν δύναται νὰ ἀπομακρυνθῇ τῆς λάρνακος. Ἀνομολογεῖ τὴν ἁμαρτίαν τῆς, ζητεῖ συγγνώμην καὶ ἐπιστρέφει τὸν ἀποκοπέντα δάκτυλον. Ἐμενε

δὲ ἐπὶ 40 ἡμέρας πλησίον τοῦ λειψάνου, νηστεύουσα καὶ προσευχομένη καὶ θέλουσα νὰ ἐλευθερωθῇ τῆς ἀσθενείας, ἣν σημειωτέον ὅτι ἔλαβε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν.

Τὸ ἴδιον ἔπαθε καὶ ἑτέρα ἄλλη, θελήσασα νὰ ἀποσπᾷ τρία ἐκ τῶν μαλλίων τῆς καὶ ἥτις ἀνέφερε τὸ γεγονός.

ὑπὸ τῶν τότε ψαλτῶν καὶ ἄλλων λογίων, ἐλθόντων εἰς Χάσκιοι, συνετάχθη ἡ ἀκολουθία τῆς Ἀγίας, ἣν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ φυλάσσει ὁ ἀξιόπαινος καὶ ἐπαξίως στολίζων ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸ ὑπὸ τοσούτων διασήμων μουσικῶν στολισθέν στασίδιον τοῦ δεξιοῦ χοροῦ ἐλλόγιμος κ. Βασίλ. Γεωργιάδης, μαθητὴς τοῦ Ραιδεστηνοῦ καὶ ἑγκρατὴς τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ὅτι ἄριστα.

Ὁ ἀρχαῖος οὗτος ὑπάλληλος τῆς ἐκκλησίας συνετέλεσε κατὰ πολλὰ ἵνα ἡ μνήμη τελεῖται πανηγυρικώτερον, συντελῶν εἰς τοῦτο διὰ τῆς χαρακτηριστικῆς εἰς αὐτὸν μουσικῆς τέχνης ἐν τῇ ψάλλειν¹.

Τὴν κεφαλὴν τῆς Ἀγίας Ἀργυρῆς, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀνακομιδῆς, ὡς τοῦτο φέρεται εἰς τὰ στόματα πολλῶν γερόντων, κατώρθωσε νὰ ὑπεξαιρέσῃ Ρώσος τις μοναχὸς καὶ μεταφέρῃ εἰς Ρωσίαν, ὅπου τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐορτάζεται ἡ μνήμη τῆς. Ὁδηγοῦμεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸν ἐν Χά-

1. Ὡσαύτως πολλὰς προσπάθειας κατέβαλε καὶ καταβάλλει μέχρι σήμερον, ὅπως ὅσω τὸ δυνατόν καλλίτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον τελεῖται ἡ ἐορτὴ τῆς Ἀγίας, ἡ ἀξιότιμος οἰκογένεια τοῦ κ. Χρυσοστόμου Ζησιάδου, οὗτος ἢ τε σύζυγος καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς περιποιῶνται τὸ σκῆνος τῆς Ἀγίας, ἐφέτος δὲ κατὰ τὴν μνήμην θὰ ἀναρτήσωσι πρὸ τοῦ σκηνίου εἰς μέγα σχῆμα καὶ τὴν εἰκόνα Αὐτῆς, ἥτις δὲν ὑπῆρχε μέχρι σήμερον.

σκιοὶ ἱερὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ὅπου μέλλει νὰ ἴδῃ καὶ πιστεύσῃ.

Τὸ Ἀπολυτίκιον τῆς Ἀγίας ἔχει ὥδε :

« Τυράννους κατήσχυνας ἐν ταῖς βασάνοις, σεμνὴ δει-
» χθεῖσα, πολυάθλη, ὥσπερ ἀδάμιας στερορός, Χριστοῦ μάρτυς
» ἐνδοξε, ἔδειξας ἐναθλοῦσα πρὸς Χριστὸν τὸν Σωτῆρα
» ἔρωτά τε καὶ ζῆλον καὶ ἀκόρεστον πόθον, δι' ὃ σε, Ἀρ-
» γυρῇ, αὐτὸς ἀξίως ἐδόξασε ».

Τοιαῦτα καὶ τηλικοῦτα ἦσαν τὰ δεινὰ καὶ αἱ ταλαιπωρίαι τῆς μακαρίας ταύτης γυναικὸς, τῆς ὁποίας τὸν βίον καὶ τὴν ἀρετὴν εὖχομαι νὰ μιμηθῶσι καὶ αἱ σημεριναὶ μας γυναῖκες.

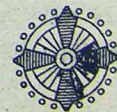
Τὸ ὄνομα Ἀργυρῇ ἂς εἶναι οἱ πρῶτοι λόγοι τῆς αὐγῆς, οἱ ὕστεροι τῆς ἐσπέρας· με τούτους κλείετε εἰς τὸν ὕπνον τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, με τούτους εἰσέρχεσθε, ἐξέρχεσθε ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, διὰ ν' ἀξιωθῆτε, ὥστε κατὰ τὴν ὥραν, καθ' ἣν μέλλετε νὰ παραδώσητε τὸ πνεῦμα, νὰ ἔχητε, ὡς εἶχεν ἡ Ἀργυρῇ, ἀπὸ τὸ ἐν μέρος τὸν Ἰησοῦν. ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὴν Παναγίαν.

Χαῖρε, ἐνδοξε Ἀργυρῇ !

Χαῖρε ἡ μηχανήματα ἐχθρῶν διαλύσασα, χαῖρε καύχημα καὶ τίμημα Ἀρετῆς !

Αἰνεῖτε τὴν ὁσιομάρτυρα καὶ μεγαλομάρτυρα Ἀργυρῇν.

Φ. Σ. Φ.

ΤΟ ΧΑΣΚΙΟΙ (ΤΟ ΠΙΚΡΙΔΙΟΝ)

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

Τὸ ὄνομα Πικρίδιον εἶναι γνωστὸν ἀπὸ τοῦ Ε΄ αἰῶνος μ. Χ., ὠνομάσθη δὲ οὕτω ὑπὸ εὐλαβοῦς ἀνδρὸς Πικριδίου, ὅστις ἔκτισεν αὐτόθι Μονήν, καλουμένην **Μονήν τοῦ Πικριδίου**. Ἐσφαλμένως λέγεται καὶ ἀναγράφεται ἡ λέξις τὰ Πικρίδια, ἢ ἐν τῇ ἡμερομηνίᾳ, ἐν Πικριδίοις. Κωνσταντῖος ὁ Πατριάρχης, ὁ ἐκ τῶν νεωτέρων χωρογράφων τῆς Κων/πόλεως, ἀναφέρει ὅτι «τὸ Χάσκιοι εἶναι ἡ πάλαι κωμόπολις Περαιά, ποτὲ δὲ τοῦ Ἀραβίνδου, τῶν Κεραμαρρείων καὶ Πικριδίου», προστίθῃσι δὲ ὅτι ὁ τόπος οὗτος παρωνομάσθη τοῦ Ἀραβίνδου ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Πατρικίου (Magistre) Ἀραβίνδου, γαμβροῦ ἐπ' ἀδελφῇ τῇ Προεγγέτῃ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ (ὅστις ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 527—565 μ. Χ.).

Ὁ Πατρίκιος οὗτος εἶχε καὶ ἴδιον [αὐτόθι] οἶκον καὶ λουτρὰ κτισθέντα ὑπ' αὐτοῦ· ἰδοὺ τί ἀναφέρει αὐτολεξεί¹ : «Ἡ κωμόπολις Περαιά, ποτὲ τοῦ Ἀραβίνδου, τῶν Κεραμαρρείων καὶ Πικριδίου, καλουμένη τὰ νῦν Χάσκιοι, ὅπου ἦτον

ἡ τοῦ Λαυρεντίου Μονή, κατέναντι τῶν Βλαχερνῶν· παρωνομάσθη δὲ ὁ τόπος αὐτός τοῦ Ἀραβίνδου ἀπὸ τινος Μαγίστρου, καλουμένου με τοῦτο τὸ ὄνομα καὶ οἶκον ἔχοντα ἴδιον αὐτόθι καὶ λουτρὰ ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντα, καὶ ὁ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς εὐκτήριος οἶκος».

Τὸ Χάσκιοι ἐν τινι ἐκκλησιαστικῷ ἐγγράφῳ τοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου Α΄, τῷ 1739 καλεῖται χωρίον τοῦ **Βρύγκα**. Τὴν ὀνομασίαν ταύτην δίδει καὶ ὁ Δοσίθεος ἐν τῇ «Νομικῇ Συναγωγῇ» ὡς καὶ ὁ Μελέτιος Ἀθηνῶν¹. Μόνος ὁ Κομνηνὸς (Ἑλλην λόγιος), ἀμαθῶς ἐκ τῆς Δωδεκαβίβλου τοῦ Δοσιθέου μεταγράφων τὸ ὄνομα, ὀρθῶς κείμενον, μετέβαλεν εἰς Βίγκα. Οἱ πάντες γνωρίζομεν ὅτι αἱ ὀνομασίαι τῶν χωρίων ἢ τῶν πόλεων δίδονται ἀπὸ τὰ ὀνόματα τῶν κτιζόντων ἐν αὐτοῖς τὰ παλάτια αὐτῶν ἀρχόντων. Ἐπομένως, ἐπειδὴ γνωρίζομεν ἐκ τῆς ἱστορίας (Κεδρηνὸς σελ. 503-508 καὶ Ζωναρᾶς Β΄ σελ. 72-77) ὅτι ἐν Χάσκιοι κατόκει ὁ ἐπὶ τῆς βασιλείας Ρωμανοῦ τοῦ Β΄ σπουδαῖον μετελθὼν πρόσωπον Πατρίκιος Ἰωσήφ Βρύγκας, πρέπει νὰ μὴ παραδεχθῶμεν τὴν ὀνομασίαν τοῦ Κομνηνοῦ.

Τὸ Χάσκιοι εἶπομεν, ὅτι ἐλέγετο καὶ Περαιά. Ὁ Βυζάντιος (ἐν τῇ τριτόμῳ αὐτοῦ ἱστορίᾳ περὶ Κων/πόλεως) ἀναφέρει ὅτι : «Περαιά δὲ καὶ Ἀντιπεραιά ἐκαλεῖτο ἐν γένει οὐ μόνον τὸ καταντικρὺ τῆς πόλεως μέρος, τὸ Πέραν καὶ Ἀντιπέραν τοῦ Κόλπου, ἀλλὰ καὶ μέρος τοῦ Βοσπόρου, ὅθεν ἀπαντῶμεν καὶ **Περαιάν τοῦ Διπλοῦ Κίονος**, καὶ ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ πέραν τοῦ Βοσπόρου παραλία τῆς Ἀσίας, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τὸ **Ἡραῖον** μέρη τῆς Χαλκηδόνος, πρὸς

1. Ἐγεννήθη ἐν Ἰωαννίνοις τῷ 1661 καὶ ἐκαλεῖτο Μιχαὴλ ἐν τοῖς κοσμοκίτοις. Ἐσπούδασε τὴν ἱατρικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν. Τῷ 1703 ἐξελέγη μητροπολίτης Ἀθηνῶν (παρακατιόντες θ' ἀναφέρωμεν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου). Ἐτάφη ἐν Χάσκιοι.

1. Κων/τιος «Κωνσταντινιάς», ἐκδ. Β΄ ἐν Κων/πόλει 1844, σελ. 162.

εὖρον ἄνεμον τοῦ Βυζαντίου, κατὰ τὸν Χωνειάτην, ἥτις πρὸς διαστολὴν καὶ «Δαμάλεως Περαία» καλεῖται ὑπὸ τοῦ Κινάμου». Γνωστοτέρα δὲ καὶ συνηθεστέρα εἶναι ἡ *Περαία τοῦ Πικριδίου*, τὰ περὶ τὸ Χάσκιοι δηλονότι, τὸ Ὁκ-Μεϊδάν καὶ τὸ Αἶναλὺ-Καβὰκ μέρη, ἡ λεγομένη προσέτι καὶ τοῦ Ἀρεοβίνδου.

Κτίσις τοῦ Χάσκιοι.

Καίτοι ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν διαφόρων Βυζαντινῶν χρονογράφων, π. χ. Θεοφάνους, Κεδρηνοῦ, Ζωναρᾶ καὶ Ἀνωνύμου παρὰ Βανδουρίω, οὐδαμοῦ ἀναφέρεται ἡ χρονολογία τῆς κτίσεως τοῦ Πικριδίου, ὅθεν πρέπει ὅμως ἡμεῖς νὰ μὴ ὀρίσωμεν ὡς ἔγγιστα τὴν χρονολογίαν. Ἐκ τῶν διαφορῶν δὲ τῇδε καθεῖσε ἀναφερομένων ἱστορικῶν γεγονότων, ἐν οἷς ἀναφέρεται τὸ Χάσκιοι, μαυθάνομεν ὅτι τὸ Πικριδίον εἶναι κωμόπολις ἀρχαία καὶ ἀκμάζουσα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Βυζαντινῶν, ἀλλὰ δὲν πληροφορούμεθα ὀριστικῶς ποῖον τὸ ἔτος τῆς καθιδρύσεως αὐτῆς, ἢ τίς ὁ ἰδρυτὴς τῆς κωμοπόλεως ταύτης. Καὶ περὶ μὲν τοῦ τελευταίου φαίνεται ὅτι ποτὲ δὲν θὰ μάθωμεν τι, διότι ἐξ ὧν συγγραφέων γινώσκουμεν, οὔτινες ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ ὀμιλήσωσι περὶ τοῦ Πικριδίου, οὐδεὶς εἶδε τὴν οὐσιώδη ἀνάγκην νὰ ἀναφέρῃ καὶ παραδῶσῃ ἡμῖν τοῖς μεταγενεστέροις τοῦ πρώτου κτήτορος τὸ ὄνομα· ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον, ἐπειδὴ ἡ ἱστορία ἀναφέρει τὸ ὄνομα τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου κατὰ τὴν στάσιν τοῦ Νίκα (532 μ. Χ.) κειμένην εἰς τὸ Χάσκιοι καὶ ἐπειδὴ ἀναγράφεται τὸ ὄνομα τοῦ Πατρικίου Ἀραβίνδου, τοῦ κτίσαντος παλάτιον ἐν Χάσκιοι, ὅπερ δηλοῖ ὅτι κατὰ-κεῖτο κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ἐν μέρει τὸν χρόνον, καθ' ὃν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκτίσθῃ τὸ Χάσκιοι καὶ νὰ θεωρήσωμεν τὴν θεμελίωσιν αὐτοῦ γενο-

μένην, ὡς τοῦτο παραδέχεται ὁ κ. Μ. Γεδεών, πρὸ τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος, ἰσχυριζόμενοι ὅτι πρὸ τοῦ Ε' αἰῶνος ἦτο τόπος Μοναστηρίων· οὐδεὶς βεβαίως παραδέχεται ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ἤκμαζεν ὁ Ἀραβίνδης, τὸ Πικριδίον δὲν θὰ ἦτο ἐκτισμένον, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην θὰ παραδεχθῇ ὅτι τὴν ἀρχὴν τῆς κτίσεως αὐτοῦ ἔλαβε πρὸ αὐτοῦ.

Ἐκ πάντων τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων ἐξάγεται : α') ὅτι τὸ Πικριδίον ἦτο ἤδη ἐκτισμένον πρὸ τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος, καὶ ὅτι πρὸ τῆς χρονολογίας ταύτης ἦτο ἀκατοίκητον, χρησιμεῖον μόνον ὡς τόπος Μονῶν· β') ὅτι ἰδρυτὴ ὑπὸ ὁμογενῶν μεγαστάνων καὶ προκρίτων Βυζαντινῶν, ὡς παρακατιόντες θέλομεν ἐκθέσει.

Τὸ προάστιον τοῦτο εἶχεν ἰδίαν ἐπισκοπὴν, ὑποκειμένην τῷ πατριαρχικῷ κλίματι. Ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς μετὰ καὶ τοῦ ἀγιάσματος ἐτιμᾶτο λίαν καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Βυζαντινῶν, καὶ πολλοὶ εἰς αὐτὸν προσέτρεχον. Τὸ προάστιον τοῦτο ἐχρησίμευεν ὡς τόπος ἐξοχῆς καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν ἀκόμη, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖ τὸ πρὸ διετίας καὲν καὶ ὑπὸ Ἰουδαίων κατοικούμενον μέγαρον τοῦ πατριάρχου Ἀνθίμου τοῦ Κουταλιανοῦ. Ὑπῆρχον ἐνταῦθα μεγαλοπρεπεῖς Μοναί, ἐν αἷς ἐφησύχαζον οἱ διάφοροι Πατρικιοὶ, Ἡγεμόνες καὶ Ἀρχιερεῖς. Μία περίφημος Μονή, χρονολογουμένη ἀπὸ τοῦ ΣΤ' αἰῶνος εἶναι ἡ κατὰ τὸ Σούτλιδζε «Μονὴ τοῦ Εὐτυχίου».

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τὸ προάστιον τοῦτο ἤκμαζεν, ἦτο δὲ μία ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερουσῶν ἐνορία, οὕτω δὲ ἀναφέρεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὅτι κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὁ Πατριάρχης, ἐπὶ τῇ παρ' αὐτοῦ γενομένη θείᾳ λειτουργίᾳ (26 Ἰουλίου), ἐλάμβανεν ἐκ τοῦ ταμείου τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας 1775 ἄσπρα, ἥτοι περὶ τὰ 120 φράγκα, χρῆμα ἀρκετὰ σεβαστὸν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους.

Ἀπὸ τὸ 1732—1733 ἡ κοινότης Χάσκιοι ἐχορήγει 480 ἄσπρα κατὰ μῆνα μισθὸν εἰς τὸν διδάσκαλον (30 περίπου

φράγκα), μισθὸν ἴσον πρὸς τὸν τοῦ διδασκάλου τῆς ἐν Φαναρίῳ Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας. Ἐκτοτε μέχρι τοῦ 1791 οὐδαμῶς εὐρίσκεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ σχολεῖον διαπρέπον ἐν Χάσκιῳ.

Ἀπὸ τοῦ 1730—1740 ὑπῆρχον ἐν Χάσκιῳ δύο προσεστώτες ἱερεῖς, οἵτινες ἔδιδον ἐμβατικὸν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς σχολῆς 48,900 ἄσπρα, ἥτοι 3,000 φράγκα.

Τὸ Χάσκιον διετήρει τιτουλάριον ἐπίσκοπον ἐν παραδείγματι ἀναφέροντες τὸν Σωτηρουπόλεως Δαμασκηνόν, ἐπισκοπεύσαντα ἀπὸ τοῦ 1798—1819.

Ἀπὸ τοῦ 1530—1540 προϊστάμενος τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ἀναφέρεται Μητροφάνης ὁ Βυζιάντιος (Μητροπολίτης Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ τῷ 1565 Πατριάρχης γενόμενος Κωνσταντινουπόλεως). Οὗτος, Πατριάρχης ὢν, σπανίως διέμενεν ἐν τῷ κατὰ τὴν Παμμακάριστον Πατριαρχεῖῳ, προτιμῶν νὰ μένῃ ἐν τῇ Ἀγίᾳ Παρασκευῇ.

Μεταξὺ τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἀναφέρονται καὶ τὸν κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΔ' αἰῶνος ἀποθανόντα ἀείμνηστον Ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας **Κωνσταντῖνον Βασαράβαν Βραγκοβάνον**, ὅστις πλουσιοπαρόχως εὐηργέτησε τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

Τὸ Χάσκιον καὶ ὑπὸ ἔποψιν πολιτικῆς ἀκόμη ἤκμασεν ἄλλοτε, ἐν παρόδῳ δὲ ἀναφέροντες ὅτι κατὰ τὸ 1779 μ. Χ. ἐν τῷ κατὰ Αἰναλὺ καβὰκ ὑπὸ τοῦ Σουλτὰν Ἀχμέτ τοῦ Γ' τῷ 1718 ἀνεγερθέντι ἀνακτόρῳ ὑπεγράφη ἡ μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας περίφημος Συνθήκη.

Ἐκκλησίαι ἐν Χάσκιῳ.

Μετὰ δὲ τὰ εἰρημένα, παρατίθεμεν κατάλογον τῶν ἐν Πικριδίῳ : Σούλιτζε, Καρὰ Ἀγάτς, Βυζαντινῶν Ἐκκλησιῶν, κατὰ τοὺς συγγραφεῖς, ὅπως καὶ ὁ Δουγκάκιος ἐμελέτησε καὶ κατ' ἄλλας πηγὰς κατ' αὐτάς, αἱ ἐκκλησίαι αὗται ἦσαν :

α') Τῇ Θεοτόκῳ ἀνατεθειμέναι.

Ἡ τῶν Ἀρεοβίνδου (Χάσκιῳ), κτισθεῖσα ὑπὸ Πέτρου Μαγίστρου, ἀδελφοῦ Μαυρικίου αὐτοκράτορος τῷ 598.

Ἡ ἐπὶ τῆς **Μαρανακίου πέραν καὶ Μιχαήλ** καὶ Βασιλείου τοῦ πρὸς μητρὸς θεοῦ τῆς Αὐγούστης Θεοφανοῦς, δὴν ὁ Θεόφιλος, μάντεώς τινος προειπόντος αὐτῷ ὅτι ἐκ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ μετ' αὐτὸν αὐτοκρατορήσουσι, μοναχὸν ἀπέκειρε καὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον Μονὴν ἀπέδειξε. Τὸν ναὸν τοῦτον ἔκτισε Σέργιος ὁ Πατριάρχης, ἐν ᾧ καὶ ἐτάφη. Εἰς τοῦ Μαρανακίου τοῦτου τὴν γενεὰν ἀνῆκε καὶ ὁ Ἰλλούστοτος Κωνσταντῖνος, ὁ πατὴρ τῆς Ἀγίας Θεοφανοῦς τῆς Βασιλίδος, συγγενῆς τριῶν βασιλέων, κατὰ τὸ Συναξάριον τῆς 16 Δεκεμβρίου.

β') Ἐπ' ὀνόματι Μαρτύρων καὶ Ὁσίων.

Τοῦ **Ἀγίου Κόνωνος**, τοποθετούμενος ρητῶς ὑπὸ τοῦ **Νικήτα** «πέραν ἐν τῷ στενῷ πρὸς θάλασσαν». Φαίνεται δὲ ὅτι ἦν μοναστήριον, διότι τούτου οἱ μοναχοὶ διέσωσαν εἰς τὸν Ἅγιον Λαυρέντιον τοὺς ἀπὸ τῆς ἀγχόνης καταπεσόντας δύο στασιώτας ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ (ὄρ. σελ. 32). Ἀντίκρυζε δὲ τῇ πέραν ἀποβάθρᾳ τῶν Πηγῶν, καὶ καθ' ὅσον ἐξάγεται ἐκ τῶν συγγραφῶν, δὲν πρέπει νὰ ἦτο μακρὰν τοῦ ποταμοῦ.

Ἡ τῶν **Ναυατιανῶν**, ἡ Ἀλεξάνδρου ἐπώνυμος (πλησίον τοῦ ποταμοῦ), ὅπου ἐτάφη κατὰ τὸν ἱστορικὸν Σωκράτην, ὁ Παφλαγὼν οὗτος Ἀλέξανδρος, συνασκητῆς τοῦ μακροβιωτάτου **Αὐξάνοντος**, ἀποθανὼν ἐν εἰρκῇ ὑπὸ τῶν πληγῶν, ἃς αὐτῷ ἐπήνεγκον οἱ περὶ τὸν **Μανεδόγιον** ἀρειανίζοντες.

Ἡ τῶν **Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης** «πέραν ἐν τοῖς Σολομῶντος», ὡς γράφουσι τὰ Μηνιαῖα (2 Ὀκτωβρίου).

Τοῦ Ἁγίου Μάμαντος πέραν ἐν τῷ Σίγματι, παρὰ τῷ σήμερον Σούτλιτζε.

Τοῦ Ἁγίου Πρίσκου καὶ Νικολάου παρὰ τῷ σήμερον Σούτλιτζε.

Τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἐν τῷ Σίγματι. Τὸ μαρτυρεῖον τοῦ Ἀγ. Ἀνθίμου, κτισθὲν ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ κατὰ τὸν Προκόπιον, «ἐπὶ θάτερα τοῦ Κόλπου», ἴσως παρὰ τῷ σήμερον Σούτλιτζε.

Ἡ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ Α' κατὰ τὴν θέσιν τὴν καλουμένην σήμερον Ἀϊναλὺ Καβάκ, καθύπερθεν τοῦ Ναυστάθμου, ὅπου ὑπάρχει καὶ σήμερον ἀκόμη ἀγίασμα τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου, ἐκτισμένον δὲ ἐντὸς τῆς γῆς, εἰς ὃ κατέρχεται τις διὰ βαθμίδων. «Ἡ ἐκκλησία αὕτη μετεποιήθη πιθανῶς ἐπὶ τῶν εἰκονομαχῶν εἰς ὀπλοστάσιον (Armamentarium), ὑπὸ δὲ τῆς Θεοδώρας τοῦ Θεοφίλου (829—842) μετεκοσμήθη αὐθις εἰς ἐκκλησίαν» (Βυζάντιος τόμ. II 17). Παραπλεύρως τῷ ἀγιάσματι ὑπάρχει θόλος ἐξέχων εἰς τὸ βάθος ἐπὶ τῆς Α πλευρᾶς, ἔχων ὑπόγειον δρόμον, ὃς φέρει πολὺ μακρὰν ὑπὸ τὴν γῆν. Ὁ διάδρομος οὗτος εἶναι σήμερον πεφραγμένος ὑπὸ χωμάτων, ὥστε δύσκολον καθίσταται νὰ εἰσδύσῃ τις ἐκεῖ. Τὸ ἀγίασμα τοῦτο ἦτο ἰδιοκτησία τοῦ ἐν Χάσκιοι κατοικοῦντος ἄλλοτε γνωστοῦ οἴκου τῶν Χαβιαράδων, ὑφ' οὗ ἐδωρήθη εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Κοινότητα Χάσκιοι, μέχρι δὲ τοῦ 1909 εὐρίσκετο ἐντὸς τῆς οἰκίας τῶν Χαβιαράδων, οἵτινες ἔκτισαν αὐτὴν τῷ 1843 καὶ ἐπώλησαν εἰτα εἰς τὴν οἰκογένειαν Ε. Ταλλιάνη. Ἐγένετο δὲ σὺν τῷ ἀγιάσματι παρανάλωμα τοῦ παμφάγου πυρὸς κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1909, ἀπὸ πέρυσιν ὅμως, τῇ πρόφρονι φιλευσεβεί φροντίδι εὐγενῶν τινων κυριῶν, ἐπεδιορθώθη καὶ μετεκοσμήθη ὅπως οὖν. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν μερῶν τινων τῶν πέριξ τοῦ Ἀγιάματος ἀνασκαφέντων, πλεῖστα εὐρέ-

θησαν ἀντικείμενα μαρτυροῦντα τὴν ὑπαρξίν ἄλλοτε ἐκκλησίας, ἥς τὸ ρηθὲν ἀγίασμα ἀπετέλει μέρος. Τῷ 1891 εὐρέθησαν θυμιατήρια, λύχνοι, λίθιναι στήλαι φέρουσαι γράμματα, περὶ τοὺς 8—9 τάφοι, τείχη ἀρχαῖα, ἔχοντα διεύθυνσιν πρὸς Α. Εὐχόμαι ὅπως ληφθῇ φροντίς πρὸς ἐκχωμάτων πολλῶν κειμηλίων.

γ') Ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀγγέλων.

Ἡ τοῦ Ἁγίου Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ «πέραν ἐν Χάλδαις», ἥς τὰ ἐγκαίνια μνημονεύονται ἐν τῷ Συναξαρίῳ τῇ 26 Ἰουλίου.

δ') Ἐπ' ὀνόματι Γυναικῶν Μαρτύρων καὶ Ὁσίων.

Ἡ τῆς Ἁγίας Ματρώνης ἐκκλησία καὶ μονή.

Ἡ τῆς Ἁγίας Μάρτυρος Παρασκευῆς (Εὐκτήριον τοῦ Ἀρεοβίνδου). Κατὰ Γρηγόριον τὸν Διάκονον (ὅστις ἦτο ἱερεὺς τοῦ εὐκτηρίου τούτου) «ἐν τῷ βίῳ Βασιλείου τοῦ νέου», τοῦτο ἔκειτο πλησίον τοῦ Δούματος τοῦ Ἀροβίνδου. Σήμερον ὑπάρχει ναὸς τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς· δὲν εἶναι μὲν ὁ αὐτὸς ὁ ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου ἀναφερόμενος, ἐκτίσθη ὅμως ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἐρείπων, πιθανὸν δὲ ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου.

Ἐν τῷ τοῦ ναοῦ νάρθηκι ἔκειντο μέχρι πρὸ πολλῶν ἐτῶν, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς Κωνσταντινιάδος, ἀρχαῖα τινα μαρμάρινα ἀγαλμάτια, ἅτινα ἐξέλιπον ὅμως εἰτα, ὑφαιρεθέντα πάντως ὑπὸ τινος τῶν εὐγενῶν ἐκείνων ἱεροσύλων τῆς ἀρχαιότητος, ὅσοι περιέρχονται γῆν καὶ θάλασσαν ἐπὶ τούτῳ» (Βυζ. II τομ. 13).

Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντίας ἀναφέρει ὅτι «ὁ τῆς Ἁγίας

Παρασκευῆς εὐκτήριος οἶκος», ὃς καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν κατελείφθη εἰς ἡμᾶς, μετεποιήθη κατόπιν εἰς τὴν φερώνυμον ἐκκλησίαν· 30 ἔτη πρὸ αὐτοῦ ἐσώζοντο ἀγαλμάτια ἐν τῷ νάρθηκι ἐκ μαρμάρου, προερχόμενα ἴσως ἐκ τῶν ἐκεῖ πλησίον εὗρισκομένων ποτὲ λουτρῶν. Τὸ Φιρμάνιον τῆς ἐκκλησίας χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σουλτὰν Βεγιαζίτ Α' 1206 (1791), ἀναφέρει δὲ ὅτι ἡ περιοχὴ αὐτῆς εἶναι 4 δονουμίων.

Μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς (οὗτινος ὁ περίβολος κατεῖχε τὴν σημερινὴν θέσιν τοῦ νεκροταφείου Βαλουκλή) ἐθάπτοντο οἱ διάσημοι ἄνδρες τοῦ ἡμετέρου Γένους, Πατριάρχαι, Ἀρχιερεῖς, Ἡγεμόνες ἢ ἀντιπρόσωποι αὐτῶν.

Μεθ' ὅλον τὸ πλῆθος τῶν διαφόρων περιγραφῶν ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν τῶν ἀρχαίων μνημείων τοῦ Χάσκιοι, ὁ ἐπιχειρῶν νὰ γράψῃ περὶ αὐτῶν τώρα, εἴτε ὑπὸ ἱστορικὴν εἴτε ὑπὸ καλλιτεχνικὴν ἐποψιν, εὕρισκεται εἰς θέσιν δυσχερῆ, μὴ δυνάμενος ν' ἀνεύρῃ ἐν αὐτῷ τὰ ὑπὸ τῆς ἱστορίας ἀναφερόμενα μνημεῖα, ἔνεκα τῆς καταστροφῆς αὐτῶν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ κωδωνοστασίου τῆς ἐκκλησίας.

Τὰ ἐναπομείναντα μνημεῖα εὗρηνται ἐν κακῇ καταστάσει, καθόσον παρημελήθησαν καὶ κατεχώσθησαν ὑπὸ τὰ χόρτα καὶ χόματα.

Ἰδοὺ τί ἀναφέρει ὁ κ. Μ. Γεδεὼν ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Λίθοι καὶ Κεράμεια»: «Ἐπισημότετον νεκροταφεῖον τῶν τελευταίων αἰώνων, ἐν ᾧ Πατριάρχαι, Ἡγεμόνες καὶ Λογάδες τοῦ Γένους ἐθάπτοντο μέχρι τοῦ 1860, ἦτο τὸ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς ἐν Χάσκιοι ἐκκλησίας Ἀγίας Παρασκευῆς», ἐν δὲ τῇ Ἀγίᾳ Προθέσει οἱ ἱερεῖς ἐποιοῦντο τὸ μνημόσυνον τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει (κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν φυλλάδα) Ἀθανασίου, Δοσιθέου, Χρυσάνθου, Μελετίου, Ἐφραίμ καὶ Παρθενίου τῶν Πατριαρχῶν, Γαβριήλ, Θεο-

κλήτου, Γρηγορίου, Ἰακώβ, Διονυσίου, Νεοφύτου, Καλλινίκου, Ἰερεμίου, Θεοφίλου, Γερασίμου, Καλλινίκου καὶ Διονυσίου τῶν ἀρχιερέων, Νικολάου βοεβόδα καὶ Γρηγορίου βοεβόδα καὶ Νικολάου. Ἀπαντες οὗτοι ἐτάφησαν ἐνταῦθα, ἐξ οὗ ὁ ναὸς ἐπορίζετο χρήματα ὡς δικαίωμα ἐνταφιάσεως. Οὕτω, λέγει ἡ ἱστορία, ὅτι 12030 ἄσπρα ἔλαβεν ὁ ναὸς ἐπὶ τῷ ἐνταφιασμῷ τοῦ υἱοῦ τοῦ διδασκάλου Σπανδωνῆ, τοῦ ἄρχοντος Γεωργάκη τῷ 1732, 1800 ἄσπρα πρὸς ἐνταφιασμόν τῆς θυγατρὸς τοῦ ἄρχοντος Ραμανδάνης τῷ 1732.

Ἐνταῦθα ὑπῆρχον τὰ μνημεῖα τῆς οἰκογενείας Λαχωβάρη (συγγενῶν τοῦ ἐν Ρουμανίᾳ διαπρεποῦς οἴκου τῶν Λαχωβάρη). Ἐνταῦθα ἐτάφησαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ἡ οἰκογένεια τοῦ Ράδουλα, ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας, καὶ τοῦ Δραγομάνου Ἰσαάκ.

Ἡ οἰκογένεια Δράκου Σούτσου τῷ 1837 ἔδωκεν ὡς δικαίωμα ἐνταφιασμοῦ τῆς θυγατρὸς τοῦ Δράκου εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ἐκκλησίας 7200 ἄσπρα.

Ἐνταῦθα ἐτάφη ὁ περίφημος καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων Γιακουμάκης, ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν Μελέτιος (ὅστις ἀπέθανε τῇ 12 Δεκεμβρίου τοῦ 1714) (ὄρα σημ. σ. 41) καὶ ὁ ἐκ Καστορίας Μανωλάκης, καθηγητὴς, ἐνταῦθα ἐτάφη.

Ὁ ναὸς εἶχε δύο νεκροταφεῖα, ὧν τὸ ἕτερον ἐλέγετο «τὰ ἐπάνω μνήματα», τὸ καὶ ἐπισημότερον.

Τὸ εἰκονοστάσιον τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας ἔχρυσώθη ἀληθεὶ χρυσῷ ὑπὸ τοῦ ἀρχιερσοχόου τῶν Ἀνακτόρων Μιχαλάκη βέη, ὅστις ἐχρύσωσε τὰ ἀνάκτορα τοῦ Τσιραγὰν καὶ τοῦ Βεηλέρ βέη, ἐκατόφκει δὲ εἰς τὴν συνοικίαν Καλαϊδῆ Μπαγ-τσέ, ἐκεῖ ὅπου εἶναι σήμερον τὸ Μενδιλ-Σοκάκ. Τὸ χρυσῶμα δὲ τοῦτο διετηρήθη μέχρι τοῦ ἔτους 1903, ὁπότε δυστυχῶς, παρ' ὅλην τὴν καλὴν θέλησιν τῶν διεπόντων τὰ τῆς ἐνορίας, θελησάντων νὰ χρυσώσωσιν αὐτό, κατεστράφη ὁ ἀληθὴς χρυσός, τεθέντος ἐπ' αὐτοῦ ψευδοῦς χρυσώματος.

Μοναὶ ἐν Χάσκιοι.

Ἡ τοῦ *Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων*, πλησίον τοῦ Χάσκιοι, ἥς, ἐπὶ Μηνᾶ, γινώσκομεν τὸν ἀββᾶν Ζώσιμον, τὸν ἡγούμενον Μόδεστον καὶ τὸν «δευτεράριον» τοῦ ἡγουμένου Φλαβιανὸν πρεσβύτερον.

Ἡ τοῦ *Πικριδίου*, κτῖσμα τοῦ ἐπωνύμου κοιτωνίτου τοῦ ἐπὶ Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας.

Λουτρά καὶ θέρμαι.

Ἐν Χάσκιοι ὑπῆρχον τὰ λουτρά τοῦ Ἀρεοβίνδου. «Λέων δὲ Γραμματικός», ὅστις ἤκμασε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, ἀναφέρει ὅτι «εἰς τὰ Ἀρεοβίνδου ὑπῆρχε λουμα καὶ φαίνεται ὅτι τοῦτο ἦτο γνωστὸν καὶ συχνάζομενον, ὥς μαρτυρεῖ ὁ ἴδιος λέγων: «Ὁ δὲ Θεόκτιστος ἀπελθὼν ἐν τῷ λούσματι τοῦ Ἀρεοβίνδου, ὥς ἔθος ἦν αὐτῷ, εἶτα ἐλθὼν εἰς τὰ Ἀσκηρητικά, εἰσῆλθεν εἰς τὸν Λαυσιακόν» (ἐκδ. Paris σελ. 461).

Τὸ ἐν Τολκ-Σαλήμ Ἀγίασμα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

Ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ὁ οἶκος Πατριάρχου Ἱερεμία Α', ἐν τῷ ὁποίῳ εὗρίσκετο τὸ Ἀγίασμα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς. Ἀδίκως δὲ μετεβίβασθη ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν, καθ' ὅτι τοῦτο ἐδωρήσατο ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἢ ἐξαφάνισις ἢ μᾶλλον μεταβίβασις ἐκ τῶν χειρῶν εἰς ἑτέρους, εὐθύνει τοὺς κατὰ καιρὸν ἐπιτρόπους τῶν Σχολῶν καὶ Ἐκκλησίας. Κωνσταντῖνος ὁ Πατριάρχης ἰδοὺ τί λέγει περὶ τοῦ ἀγιάσματος τούτου: «Τὸ Ἀγίασμα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ἀναφέρεται, ἐν τῷ ὑπὸ Ἱερεμία τοῦ Α' 1639 χειρογράφῳ αὐτοῦ, ὅτι ἦτο κτῆμα ἰδικόν του, ὅπερ προσήλωσεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον».

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΤΟΠΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

Ἡ Περαιὰ τοῦ Πικριδίου ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἐξῆς χωρία ἢ συνοικίας: Καρᾶ-Ἀγάτς (Δρῦν), Σούτλιτζε, Χαλιτζή-Ὀγλοῦ, Πιρί-Πασῆ, Πικριδίον (Χάσκιοι), Αἰναλὺ-Καβάκ.

Καρᾶ-Ἀγάτς (Δρῦς).

Ἐνταῦθα τὸ πάλαι ὑπῆρχεν *Ἄλσος ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος*. Ὁ Χωνειάτης ἀναφέρει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν τὴν Δρῦν ταύτην πρὸς τὴν ἄλλην Δρῦν, τὴν ἐν Ρουφιναίῃς, κειμένην μὲν ἐπίσης ἐν τῷ Πέραν τῆς Πόλεως, ἀλλ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Οἱ Ὀθωμανοὶ διέσωσαν τὴν ὀνομασίαν τοῦ χωρίου τούτου «Καρᾶ-Ἀγάτς». Ἐσφαλμένως οἱ νεώτεροι Τούρκοι ἱστορικοὶ ἢ καὶ περιηγηταὶ Εὐρωπαῖοι ἀναγράφουσιν αὐτὸ «Κίρκ-Ἀγάτς».

Ὑπῆρχον δύο ἱερά, ὧν τὸ ἕτερον, κτῖσμα τοῦ ἀρχιευνούχου Ὁσμάν Ἀγᾶ. Μέχρι τοῦ 1820 ἐσώζετο ἐνταῦθα μεγαλοπρεπέστατον Παλάτιον, ὅπου μέχρι τοῦ 1732 ὁ Σουλτάνος διέτριβε τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἔαρος.

Κεραμαρεῖα (Τουβλαδζίδικα).

Εἰς τὰς κλιτύας τοῦ λόφου τοῦ Καρᾶ-Ἀγάτς εἶναι τὰ Κεραμαρεῖα. Τὰ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν κεραμεῖα, ἀπὸ τῆς Περαιᾶς τῶν ὁποίων παρτείνεται, κατὰ τὸν Χαλκοκονδύλην, ἢ ὑπὸ τοῦ Πορθητοῦ κατασκευασθεῖσα γέφυρα, φέρουσα πρὸς τὴν πόλιν, ἦτο ἑξωτέρα καὶ πιθανῶς ὅπου μέχρι τοῦ 1862 ἐπερατοῦτο ἢ τρίτη ἐπὶ τοῦ κόλπου γέφυρα, ἣν κατὰ

τὸ 1862 ἐξεύξατο ὁ μεγαλοπράγμων Ἀρμένιος τελώνης Τζε-
ζαεργής· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἄλλη ἄκρα τῆς γεφύρας ἔφθινεν εἰς
τὸν Κυνιγὸν ἢ κατὰ τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς Κων)πόλεως,
ἄχρι τῆς Ξυλοπόρτης, φαίνεται ὅτι τὸ ὄνομα καὶ πιθανῶς
καὶ τὰ Καμίνια ἐξετείνοντο καθ' ὅλην τοῦ Αὐλῶνος κόλπου
τὴν παραλίαν, ἄχρι τοῦ Ἀϊναλὺ-Καβάκ, ὅπου ἦτο ἡ κεφαλὴ
τῆς γεφύρας. Τοῦτο πιθανολογεῖ ἔτι μᾶλλον καὶ τὸ παρὰ
τὴν ἐκκλησίαν ἐρυθρόχρουν τζαμίον, καλούμενον Κηρηδ-
Τζαμιοί. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Βυζαντινῶν μέχρι σήμερον
οἱ Ἑβραῖοι ἔχουσι τὰ ταφεῖά των ἐνταῦθα. Ὁ Βυζάντιος
ἀναφέρει ὅτι «τὰ ταφεῖα τῶν Ἑβραίων ἔκειντο ἐπὶ τῆς ἀπέ-
ναντι Περαιᾶς (Χάσκιοι) ἀπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν Βυζαντινῶν.

Σούτλιτζε (Γαλακρήνη).

Πιθανῶς τὸ χωρίον τοῦτο ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν ταύτην
ἐνεκα τῆς ἐνταῦθα τοποθετήσεως τῆς παλαιᾶς Γαλακρήνης,
ὅπου, κατὰ τὸν Γραμματικὸν Λέοντα, **Νικόλαος ὁ Μυστι-
κός**, δις Πατριαρχεύσας ἐπὶ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, φκοδομή-
σατο Μονήν, ἐπωνομασθεῖσαν τῆς Γαλακρήνης, ἐν ἣ ἐκη-
δεύθη τῷ 925. Τὴν γνώμην ταύτην ἀνισχυροποιεῖ ἡ ἐπομένη
περικοπὴ τοῦ ἱστορικοῦ Ζωναρᾶ, ὅστις τοποθετεῖ τὰς Γαλα-
κρήνας ἢ τοῦλάχιστον τὴν μονὴν τῶν Γαλακρηνῶν πέραν ἐν
Χαλκηδόνι, ἰδοὺ δὲ τί λέγει: «Ἐκ δὲ τῶν Βασιλείων αὐτίκα
διαπερᾶται πρὸς τὴν Ἠρίαν, κακεῖθεν πεζοποροῦντα εἰς τὸ
ἐν Γαλακρήναις ἄγουσιν αὐτὸν μοναστήριον» (ἐνταῦθα ὁμι-
λεῖ περὶ τῆς ἐξώσεως τοῦ Πατριάρχου τούτου).

Εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Σούτλιτζε ἦσάν ποτε τὰ παλάτια
καὶ οἱ κῆποι τῶν ἐπὶ Σουλεῦμάν Α' ἀκμασάντων δύο μεγά-
λων τῆς Τουρκίας ἀνδρῶν Σεῖχ-οῦλ-ἔλ-Ἐμπους-σουοὺς-
ἔλ-Ἀμαδέ, καὶ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου Μεχμέτ Σοκολλῆ.
Οἱ τάφοι ἀμφοτέρων (ἐξ ὧν τὸν τοῦ Σοκολλῆ ἠρχιτεκτόνησεν

ὁ περίφημος Σινάν), εἶνε καταντικρὺ τοῦ Σούτλιτζε εἰς τὸ
Κοσμίδιον (Ἐϊοῦμπ)¹.

Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι καὶ τζαμιά, ὧν τὸ ἀξιολογώτερον
εἶνε τὸ τοῦ **Τσαοὺς Μπασῆ**, ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ὁποῖου
ἐτάφη ὁ **Καραχισσαρῆ**, ὁ περιφημότερος τῶν καλλιγράφων
τοῦ Τουρκικοῦ βασιλείου, ἀποθανὼν τῷ 1591. Ἐπίσης
ὑπάρχουν καὶ δύο ἄλλα, τὸ μὲν φέρον τὸ ὄνομα τοῦ Ἀχμέτ
πασᾶ, τὸ δὲ τὸ τοῦ Καλιδζῆ-Ὀγλοῦ.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου τούτου ἔκειτο πρὸ πολλῶν ἐτῶν
τὸ **Ἀσκητήριον** (Τεκκὲ) τοῦ **Τζαφέρ ἀμπάδ**, κτίσμα θερά-
ποντος τοῦ Μεγάλου Σουλεῦμάν, ὅστις ἀφιέρωσε πρὸς οἰκο-
δομὴν αὐτοῦ τὰ προσκομισθέντα αὐτῷ **Δῶρα** ὑπὸ πρέσβεως
τινος **Ἰνδοῦ**, ὃν ἐδέξατο πρὸς ἀκρόασιν ἐνταῦθα. Ὁ ἱστορι-
κὸς «**Ἐμβλιᾶ**» ἀναφέρει ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του ἐκ τῶν
δώρων δὲν ἐσώζετο εἰμὴ **Ἀργυρένδυτον** τι κύπελλον. Ἐν
τῷ ἀσκητηρίῳ τούτῳ ἐδείκνυτο τὸ μνημα ἑνὸς τῶν εὐνοου-
μένων **Σουλτὰν Σελήμ Α'**, ὀνόματι **Τζιμποῦδ**.

Ἐτερον **Ἡσυχαστήριον**, τὸ τοῦ **Σεῖχη Καραμανῆ**, τὸ
ἀρχαιότατον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ χωρίου τούτου ὑπῆρχον ἄλλοτε τὸ

1. Ὁ **Ἐλ Ἀμαδῆ** προήχθη ἀπὸ Καζασκέρ τῆς Ρούμελης εἰς τὴν
ἀνωτάτην τοῦ ὀθωμανικοῦ κλήρου περιωπὴν, διέπρεψε δ' ἐν αὐτῇ
ἐπὶ 30 ἔτη (1545-1574), ἀφείς ὑπόληψιν συνετοῦ, ἀκριβοδικαίου καὶ
μετριόφρονος ἀνδρός. Συνέγραψε διαφόρους λόγους, ἀξίας πραγμα-
τείας, ἰδίως δὲ περιφημον τοῦ Κορανίου ὑπόμνημα καὶ τοὺς θρυλ-
λουμένους αὐτοῦ Φετβάδες, ἐφ' ὧν στηρίζονται πλείοτεροι τῶν
Νόμων τοῦ Μεγ. Σουλεῦμάν. Ὁ Σοκολλῆ, παρανομούμενος ἀπὸ τῆς
πατρίδος τοῦ ἐν Βοσνίᾳ ὄχρου φρουρίου Σοκόλ, ἀνετράφη παι-
διόθεν ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ χαρμῇ. Διεδέχθη τὸν περιώνυμον
Βαρβαρόσαν καὶ διεξήγαγε τὴν ὑπατον ἀρχὴν ἐπὶ 15 ἔτη (1564 -
1579), ὑποβαστάσας τὴν δόξαν τοῦ Σουλεῦμάν, καθ' ὅλην τῆς τοῦ
Σελήμ βασιλείας τὸ διάστημα καὶ παραδούς αὐτὴν τῷ Μουράτ,
ἔπεσε θῦμα τῆς μανίας ἑνὸς ἀπηλπισμένου.

Χαρμάν μπασοὶ καὶ ἐνδότερον τοῦ κύκλου αἱ *παγοθῆκαι* (Καρλύν). «Κάμπαντι δὲ τὸ Ἀκρωτήριον, ἴδρυνται περὶ τὸ πρὸς Δ πέρας τοῦ Χάσκιοι, τὰ καταγώνια τῶν Βομβαρδαρίων καὶ Σκαπανέων (Κουμπαρατζήδων καὶ Λαγουμιτζήδων) καὶ πλησίον αὐτῶν τὰ παλαιὰ τῶν πυροβόλων Ὀλμων χυτήρια καὶ τὰ ἐργοστάσια τῶν ὑποβάθρων τῶν κακονίων (Affûts)· τὰ καταστήματα ταῦτα, ἀπανθίσαντα ἤδη, εἶναι λείψανα πολύτιμα τῆς τοῦ Σουλτάν Σελήμ βασιλείας, μεταγαγόντος ἐνταῦθα τὸν πρῶτον τῶν Βομβοβολιστῶν στρατῶνα, ὃν εἶχεν ἤδη κτίσει Σουλτάν Ἀχμέτ ὁ Γ' ἐν τῷ τοῦ Σκουτάρεως Ἀγιάσματι.

Ἐνταῦθα εὐρίσκεται τὸ Αὐτοκρατορικὸν ἐργοστάσιον τῶν φυσεκίων, παρ' αὐτῷ δὲ καὶ τὸ Ἰουδαϊκὸν Νοσοκομεῖον, σήμερον σχεδὸν ἄχρηστον.

Κατὰ τὴν συνοικίαν Περί πασσᾶ κεῖται τὸ οἰκοδόμημα τοῦ *Λεγκμερχανέ* (ἐν αὐτῷ ἐχύνοντο αἱ ἄγκυραι «Λεγκιέρ») τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ ναυστάθμου. Ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει ὅτι ἰδρῦθι μὲν τὸ πρῶτον ἐν ἔτει (1708) ἐπὶ Ἀχμέτ Γ', μετασκευασθὲν δὲ ἐπὶ τὸ μεγαλειότερον ἐπὶ Σελήμ Γ', κεῖται δ' ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος τῆς ἡϋόνης, ὅπου ἐκβάλλει ὁ χεῖμαρρος Κισσῶν» (Βυζ. τόμ. Β' σελ. 7).

Τὸ Πικρίδιον (Χάσκιοι).

Μετ' αὐτὸ ἐρχόμεθα εἰς τὸ προάστειον τὸ ἐπὶ Βυζαντινῶν μὲν Πικρίδιον, μετὰ δὲ τὴν ἄλλωσιν *Ἀγία Παρασκευή* λεγόμενον, ὑπὸ τῶν Τούρκων δὲ νῦν *Χάσκιοι*. Τοῦτο εἶνε τὸ πολυανθρωπότερον τῶν ἐπὶ τοῦ Κερατίου προαστείων μετὰ τὴν Περαιάν, κατοικούμενον ὑπὸ Ἑλλήνων, Ἰουδαίων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ ὀλίγων Ἀρμενίων, κατὰ τὴν συνοικίαν Χαληδζή-ὀγλοῦ, καὶ οἵτινες ἔχουσι ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, ἐν ᾗ κατ' ἔτος μετὰ τὸ Πάσχα λειτουργεῖ ὁ Ἀρμέ-

νιος πατριάρχης. Ἐνταῦθα κατῴκει ὁ πολὺς τελώνης Τζε-ζαερλῆς καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι Ἀρμένιοι.

Τῷ 1872 οἱ Ἑβραῖοι ἐσπούδαζον τὴν *Ἑβραϊκὴν φιλολογίαν καὶ Τωρά* ἐν τῇ κατὰ τὸ Χάσκιοι τότε μεγάλῃ καὶ ἀκμαζούσῃ Ἑβραϊκῇ Θεολογικῇ Σχολῇ, κειμένη ἐν τῇ συνοικίᾳ Παρμᾶ-καποῦ, χρησιμευούσῃ δὲ σήμερον ὡς *Χαχαμχανές*, ἥτοι «Πνευματικὸν δικαστήριον».

Τῇ 19 Μαΐου τοῦ 1453 Μωάμεθ ὁ Πορθητῆς διέταξε νὰ τεθῇ γέφυρα κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου (1000 βουτία ἀπετέλουν αὐτήν) ταῦτα διαιρεθέντα εἰς 100 ζεύγη καὶ συνδεθέντα ἰσχυροῖς καλωδίοις ἀνὰ 2 κατὰ μῆκος πρὸς ἄλληλα ἔδωκαν εἰς τὴν γέφυραν πλάτος μὲν πήχεων 5, μῆκος δὲ 500, δοκοὶ δ' ἐπὶ τούτων προσηλωθεῖσαι καὶ σανίδες καταστρωθεῖσαι ἀπετέλεσαν τὴν γέφυραν οὕτως εὐπαγῇ, ὥστε ἀσφαλῶς ἡδύνατο νὰ φέρῃ καὶ κανόνιον μετὰ τῶν ἐκατέρωθεν αὐτοῦ βαδιζόντων πυροβολητῶν. Ἡ γέφυρα δὲ αὕτη, ὡς ἄγουσα πρὸς τὸ Κυνήγιον (Ἀἰβάν-Σεράϊ), κατεῖχε τὴν θέσιν τῆς κατὰ τὸ 1852 συνδεούσης τὸ Χάσκιοι μετὰ τοῦ Ἀἰβάν-Σεράϊ γεφύρας. Ἡ γέφυρα αὕτη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς Μόρτμαν ὑπῆρχε (ὄρα ἀνωτ. Κεραμαρεῖα) (ὄρα *Βάρβαρον* Χρυσοκονδύλη Φραντζῆ 252). Ἡ γέφυρα αὕτη ἀπλήρη, διότι παρημποδίζε τὴν ἐκχυσιν τῆς ἀπὸ τῶν ποταμῶν καταφερομένης ἱλύος, διότι ἐκινδύνευε νὰ συγχώσῃ τὸν τοῦ Κόλπου μυχόν.

1. Ἑβραϊστὶ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη καλεῖται Τωρά, Νεβεῖμ, Οὐκε-θαβίμ=Νόμος, Προφῆται, Ἀγιογραφον.

2. Ἡ γέφυρα αὕτη κατεσκευάσθη ἐπὶ Σουλτάν Μαχμούτ Β' τῷ 1827. Τώρα ὁμως τίθεται ἐν ἀχρησίᾳ, διότι ἀντικαθίσταται ὑπὸ τῆς γεφύρας τοῦ Καράκιοι, εἰς τὴν θέσιν τῆς ὁποίας ἐφαρμόζεται ἡ νέα γέφυρα, ἡ κατασκευασθεῖσα παρὰ τῷ Σούτιλιτζε.

Ἀϊναλὺ Καβάκ.

Ἡ συνοικία αὕτη ὠνομάσθη ἐκ τῶν πολλῶν Αἰγείρων (Καβάκ), αἵτινες ὑπῆρχον ἐνταῦθα, κατ' ἄλλους δὲ ἐκ τῶν κατόπτρων, δι' ὧν ἐστόλισεν Ἀχμέτ ὁ Γ' τὸ κατὰ τὴν συνοικίαν ταύτην αὐτοκρ. περίπτερον. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, τὸ Ἀϊναλὺ Καβάκ ἤκμαζεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων, ἦτο δὲ τόπος ἐξοχῆς καὶ διασκεδάσεων, ὅ,τι σήμερον εἶναι ὁ Κεατχανές. Οἱ Ὀθωμανοὶ εἶχον δι' αὐτὸ καὶ διάφορα τραγούδια. Ὁ κῆπος τοῦ Χὰς Παγτσέ ἦτο ἀνοικτὸς κατὰ πᾶσαν Παρασκευὴν καὶ Κυριακὴν, ὁπότε ἐπαιάνιζε καὶ ἡ αὐτοκρ. μουσική, πλῆθος δὲ ἄφθονον ἐκ πάντων τῶν μερῶν ἤρχετο ἐνταῦθα μετὰ τῶν φαγητῶν του διὰ νὰ διασκεδάσῃ. Τοῦτο διήρκεσε μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Σουλτάν Μεδζήτ Χάν.

Ἐνταῦθα δέον νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὸ **Παλάτιον** τοῦ Ἀϊναλὺ Καβάκ, ὅπερ ὠνομάσθη ἐκ τοῦ πλήθους τῶν κατόπτρων, δι' ὧν ἐκόσμησεν Ἀχμέτ ὁ Γ' τῷ 1718 αὐτό. Ἐθεμελίωσεν αὐτὸ τὸ πρῶτον, προεκτείνας μεγάλοις ἔργοις τὸν πρόβολον τοῦ ἀκρωτηρίου Αὐλῶνος¹, ὁ Ἰβραήμ πασᾶς ἐπὶ **Σουλτάν Σουλεῦμάν**. Πάντες οἱ μετὰ τὸν Σουλεῦμάν Σουλτάνοι ἐκαλλώπισαν αὐτό, ἰδίως ὁ **Ἀχμέτ ὁ Γ'** (1703—1740), ὅστις ἔδωκεν εἰς αὐτό, καλούμενον πρὸ αὐτοῦ **Ἀϊβά Σεράϊ**, τὸ ἐπικρατῆσαν ὄνομα, ὅταν, μετὰ τὴν ἀπόκλισιν

1. Ἡ προεκτεινομένη πρὸς Δ τοῦ λόφου τοῦ Καρά - Ἀγάτς ὑπώρεια σχηματίζει τὸ ἀκρωτήριο, τὸ συναπαρτίζον ἀπὸ ἄρκτου Ν τὸν καλούμενον, ὑπὸ τοῦ Διονυσίου, Αὐλῶνα, Κόλπου μακρόν, ὃν ἐτέρωθεν περικλείει ἡ ἄκρα τοῦ Ἀϊναλῆ-Καβάκ. Τὸ ἀκρωτήριο τοῦτο σφίγγεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς κοιλάδος τοῦ Βαρβύσου, εἰς τὸ παρόχθιον τῆς ὁποίας ὠκοδομηται πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ Αὐτοκρατορικὸν περίπτερον. Ἐκ Μεσημβρίας δὲ ὑπὸ τῆς ἐτέρας τῆς σχηματιζούσης τὸν Αὐλῶνα Κόλπον καὶ ἐκτεινομένης μὲν εἰς μήκος δύο μιλίων (1700) βημ.), σχιζομένης δὲ εἰς δύο διαφόρους ἄλλας

τῆς **Πελοποννήσου** καὶ τὴν ἐν **Παζάροβιτς** εἰρήνην (1718), ἐστόλισεν αὐτὸ διὰ τοῦ ὠραιότερου ἐν **Οὐνετιᾶ** κατασκευαζομένου τότε κατόπτρου (Ἀϊνά), ὅπερ εἶχε πέμψει δῶρον ἡ ἀριστοκρατία, ἀνακτησαμένη τὴν φιλίαν αὐτοῦ.

Ἡ περιφέρεια τοῦ κήπου τούτου ἐξετείνεται ποτε ἐπὶ 10 περίπου στάδια, ἐπέχουσα μέρος μὲν, τὸ μεσαίτατον, τὴν παραλίαν πεδιάδα τοῦ ἀκρωτηρίου, μέρος δέ, τὸ ἐπίλοιπον, τὰς μικρὰς κοιλάδας καὶ λοφίδια τὰ περὶ αὐτὸ καὶ σκιαζόμενον κυπαρίσσω καὶ ἄλλων ὀπωροφόρων τὸ πλεῖστον δένδρων δενδροστοιχείαις καὶ ποτιζόμενον ὑπὸ τῆς ἐν τῷ μυλῷ τῆς τοῦ Πικριδίου κοιλάδος ἀναβρουούσης πηγῆς, τῆς πάλαι ποτὲ τῶν Κισσῶν. Παρημελήθη ὡς ἄχρηστον ἐπὶ Σουλτάν Σελήμ Γ' (1789—1808), ἐκηρμηνίσθη δὲ ἡ περιοχὴ αὐτοῦ καὶ προσετέθη κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τοῦ **Χουσεῖν πασᾶ** εἰς τὰ προσαρτήματα τοῦ Ναυστάθμου. Ἐν δὲ τῷ ἑναπολειπομένῳ (ὅπερ μέχρι σήμερον σώζεται¹) ὠκοδομήθη τῷ 1822 **Θερμοκήπιον**, ὅπου ἐκηπεύοντο διάφορα πρόφανα λαχανικὰ καὶ ἄνθη καὶ κατ' ἐξοχὴν **ἀνανάσια** διὰ τὸ αὐτοκρ. χαρέμιον.

Ἐνταῦθα ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀμπδ-ούλ-Χαμὶδ τοῦ Α' (1774—1789) ἡ ἐν Παζάροβιτς μετὰ τῶν Ρώσων εἰρήνη, δι' ἧς παρεχωρήθη εἰς αὐτοὺς ἡ Κριμαία. **Κομνηνὸς ὁ Ὑψηλάντης** ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτοῦ βίβλῳ «Τὰ μετὰ

κοιλάδας, κυρίως δὲ εἰς τρεῖς, τὰς μεγαλειτέρας, αἵτινες σχηματίζουνσι δύο λόφους, ἐξ ὧν ὁ πρὸς Α. ἀποτελεῖ τὸ ἕτερον τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Αὐλῶνος, τὸ τοῦ Ἀϊναλῆ-Καβάκ (Βυζ. τόμ. Β'). Ὁ Βυζ. συγγραφεὺς **Ζώσιμος** ἀναφέρει ὅτι «ὅλοι οἱ κόλποι ἐξέλιπον πρὸ πολλοῦ, συγχωνευθέντων καὶ ἐποικοδομηθέντων τῶν τόπων, ἀπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν χρόνων τοῦ Ἀρκαδίου».

1. Εἰς τὴν θύραν τοῦ περιπτέρου τούτου, τὴν πρὸς τὸ Ὁκ-Μεϊδάν ἄγουσαν, ὑπάρχει ἐπιγραφή, ἐν ἣ ἀναφέρεται ὅτι ἐπεδιορθώθη τῷ 1206 (τουρκιστὶ) 1791 ἐπὶ Σελήμ τοῦ Δ'.

τὴν *Ἀλωσιν*» ἀναφέρει ἐν ἐκτάσει περὶ τοῦ ἀνακτόρου τούτου. Ὅτι «τοῦτο τῇ 8 Δεκεμβρίου τοῦ 1766 ἐκινήθη, ἔξατο κατόπιν οἰκοδομούμενον, ἡ δὲ οἰκοδομὴ αὐτοῦ συνετελέσθη τῷ 1787 δι' ἐξόδων τοῦ Μεγ. Βεζύρη *Γιουσούφ πασᾶ*, ἐξοδεύσαντος 1800 πονγγιά¹, ἧτοι 2,500,000 φράγκα καὶ ἔτι πλέον». Παραθέτει καὶ κατάλογον τῶν χρηματικῶν προσφορῶν διὰ τὸν καλλωπισμόν.

Ὁ *Πιρί πασσᾶς*.

Τὴν συνοικίαν ταύτην ἔκτισεν ὁ ἐπὶ Σουλτάν Βεγιαζήτ Β' (1481-1512) καὶ Σελήμ Α' (Γιαβού) (1512-1520) Μέγας Βεζύρης *Πιρί Μεχμέτ πασσᾶς*, ἐκ Καραμανίας καὶ ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ Σείχ Δζεμαλεδδίν Ἀκ Σεραή. Ἐκτίσε δὲ καὶ μεγαλοπρεπέστατον τζαμίον. Ἐνταῦθα ὑπάρχουν καὶ ἕτερα δύο τεμένη, τὸ μὲν κτίσμα τοῦ Ἀρσλάν Ἀγᾶ (εὐνούχου πάντως), τὸ δὲ τοῦ Τουρσουδζή ζαδὲ Χουσεῖν Τσελεμπή.

Τὸ Ὀκ Μεϊδάν.

Ὑπερθεν τοῦ Χάσκιοι ὑπαρχει ὁροπέδιον ἄδενδρον μὲν, ἀλλὰ χλοερὸν, ὅπερ εἶναι ἀκατοίκητον καὶ καλεῖται *πεδιάς τῶν τόξων*. Ἐπὶ Σουλτάν Σελήμ Α' καὶ ἔτη πολλὰ μετ' αὐτόν, ἐχρησίμευε πρὸς γύμνασιν καὶ ἀγωνοθέσιον τῆς τοξοβολίας, τελουμένης κατὰ πᾶσαν ἄνοιξιν πανηγυρικῶς, ἀναγορευομένου καὶ χορηγοῦντος συμπόσιον καὶ δημοθυσίαν τοῦ *ἀθλητοῦ* (πεχλιβάν), οὗτινος τὸ βέλος ὑπερέπιπτε τοὺς 900 πόδας. Ἀνεγείρετο δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου καὶ στήλη, διαγωνίζουσα τὸ ἀρίστευμα.

Ὑπάρχει ἐνταῦθα στηλῶν πλῆθος, ὧν τὰ πομπικὰ γράμματα, περιεκκοσμημένα διὰ βελῶν καὶ ἀνθέων, ἐκθειάζουσι

1. Νόμισμα τουρκικὸν μετὰ τὴν ἄλωσιν.

τὴν ρώμην τῶν τοξοτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων διαπρέπουσι καὶ πολλοὶ τῶν Σουλτάνων, ὥς ἀνέγνωμεν ἐν μιᾷ στήλῃ τὸ ὄνομα Μουράτ Γαζή τοῦ Δ' (1623 1640).

Ὁ τόπος οὗτος θεωρεῖται ἱερὸς καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐνταῦθα ἀνοικοδόμησις οἰκιῶν μηδὲ καὶ σκηνῶν ἀκόμη, ὑπάγεται δὲ εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σείχη τοῦ ἐνταῦθα Τεκκέ, ὅστις ἐκτίσθη χάριν τῶν τοξοτῶν ὑπὸ τοῦ Μουράτ τοῦ Δ'.

«Τῇ 23 Μαρτίου τοῦ 1453 κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἀλώσεως ὁ Μέγας Βεζύρης τοῦ Πορθητοῦ καὶ γαμβρὸς αὐτοῦ Ζαγανὸς πασσᾶς μετὰ τοῦ Καρατζιά βέη κατέλαβον μετὰ τινῶν χιλιάδων στρατιωτῶν τοὺς πέραν τοῦ Κερατίου κόλπου λόφους, ὅπισθεν τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ Κασήμ πασσᾶ» (Μόρτιαν). Ἐννοεῖ ἐνταῦθα τοὺς τάφους τοῦ Ὀκ Μεϊδάν, ὅπου ἐτέθη καὶ τηλεβόλον ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ, ὅστις προσηυχθήτη ἐνταῦθα προτοῦ καταλάβῃ τὴν πόλιν.

Ἐν μέσῳ τῆς πεδιάδος ὑπάρχει ἐξέδρα τις λιθόκτιστος, μετὰ μαρμαρίνης ἀναβάθρας, καλουμένης (Γιαγμοῦρ-τασί) *ὕετοῦ λίθος*. Ἐπὶ τῆς ἐξέδρας ταύτης γονυκλιτῶν ὁ Σείχ οὐλ-Ἰσλάμ, ἡ ὁ πρῶτος τοῦ Σεραίου Ἰμάμ, ἐξευμενίζετο τὸν Θεὸν ἐν καιρῷ ἀνομβρίας.

Περὶ τὸ πέρας τοῦ ὁροπεδίου ὑπάρχει κρήνη *Διβεδδάρ*, κάθισμα σκιαζόμενον ὑπὸ παχυσκίων δένδρων καὶ ἀπ' αὐτῆς ὁ περίπατος φέρει τὸ μὲν πρὸς τὸ καλούμενον Σοιούτζοκ Ἀγιασμασῇ, τὸ δὲ πρὸς τὸ Ἀϊνὲ Ἀγιασμασῇ καὶ τὸ Χασάν Καρλὺκ.

Ὁ *Ναυστάθμος*.

Ὁ περίβολος τοῦ ναυστάθμου περικλείει ὑπὲρ τὰ δύο μίλια περιφέρειαν, ἄρχεται δ' ἀπὸ τοῦ προαστείου τοῦ Ὀκ Μεϊδάν καὶ φθάνει μέχρι τῆς γαφύρας τοῦ Ἀζάπ-Καπουσῇ.

Ἡ ἱστορία ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα ὑπῆρχεν ἐνταῦθα εἰδὸς τι ναυστάθμου τῶν Βυζαντινῶν, ὥς ἐπὶ παρα-

δείγματι ἐπὶ Μαυρικίου ἐλέγετο τὸ *Ἀρσενάριον* ἢ *Ἀρμα-μεντάριον* (λέξεις λατινικαί, σημαίνουσαι ναύσταθμος καὶ δολοστάσιον).

Διὰ τὴν περίστασιν ταύτην νομίζω μᾶλλον ὅτι ἐνταῦθα πρέπει νὰ τοποθετηθῶσιν οἱ *Ἰνωράται*, τὸ καταντικρὺ τῆς Πόλεως προάστειον Ὀνωράτου ἐκείνου τοῦ ἐπὶ Κωνσταντίνου, ὅπου μετέβαινον πρὸς θήραν ἀγριοχοίρων οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες (Βυζαντίου Τομ. II. 24). Τὴν γνώμην ταύτην ἰσχυροποιεῖ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κόλπου, ὅπου ὁ ναύσταθμος, ὅστις ἐλέγετο *χοιράγια*.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν ὁ Μωάμεθ εὔρε τὸν τόπον κατάλληλον διὰ τὴν κατασκευὴν πολεμικῶν πλοίων, ὁ δὲ Σουλεῦμάν προσεπηύξησε τῷ 1571 διὰ τοῦ ναυάρχου *Κασήμ πασᾶ*, οἰκοδομήσας οἰκίαν διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ ἐργαζομένους.

Ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει ὅτι τὸ μέρος τοῦτο ἐπὶ τῆς ἁλώσεως καὶ μετέπειτα ἐχρησίμευσεν ὡς *κοινοταφεῖον* τῷ 1515, κατὰ διαταγὴν Σελήμ τοῦ Α', τὸ μέρος τοῦτο ἀνέσκαφη καὶ ἐκαθαρίσθη, τὰ δὲ ὅσα μετεκομίσθησαν καὶ ἐρρίφθησαν ἐντὸς λάκκου, ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων τοῦ Μεγάλου Βεζύρου *Πιρὶ πασᾶ*.

Ὁ ναύαρχος *Κιλίς Ἀαλή πασᾶς* κατήρτισε κάλλιον καὶ ἐπλούτισε διὰ τῶν προσπαθειῶν του τὸν Ναύσταθμον. Τῷ 1707 ὁ *Τσορλοῦ Ἀαλή πασᾶς* πρὸ τοῦ Μπάνιου ἔκτισε καὶ τζαμίον. Τῷ 1613 ὁ *Ἀχμέτ Α'* ἔκτισεν ἐνταῦθα καὶ περίπτερον καὶ ἐκαλλώπισε τοὺς τότε αὐτόθι εὗρισκομένους αὐτοκρ. κήπους, ἐκτεινομένους εἰς πολλὰ μέρη, ἐπὶ τῶν ὁποίων, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἀνηγέρθησαν τὰ διάφορα ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἐργοστάσια.

Ἡ κυριώτερα μεταρρύθμισις τοῦ Ναυστάθμου, δι' ἧς ἐφθασεν οὗτος εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν, ἐγένετο ἐπὶ τῶν ναυάρχων *Χασάν πασᾶ* καὶ *Κιουτσούκ Χουσεῖν πασᾶ*, ὅστις μάλιστα θεωρεῖται ὡς κτίτωρ τοῦ Ναυστάθμου, ὡς

ἀναμορφώσας δι' Ἀγγλῶν καὶ Γάλλων τὸ τουρκικὸν ναυτικόν. Ἐπ' αὐτοῦ ἐκτίσθη τὸ Ναυαρχεῖον, τὸ χρησιμεῖον σήμερον ὡς σχολεῖον τοῦ ναυτικοῦ, κατεσκευάσθησαν τὰ πρὸς πάντως τῶν πλοίων ἀναγκαῖα κτίρια καὶ ἐστήθη ἡ πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν ἱστῶν μηχανή.

Ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ 4 δεξαμενῶν (χαβούζ) πρὸς ἐπισκευὴν πλοίων, ἡ μία, ἡ καὶ πλωτή, κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάν Ἀαζήζ, αἱ δὲ ἄλλαι τρεῖς ἐπὶ τῶν Σουλτάνων Σελήμ Γ' Μαχμούτ Β' καὶ Μεδζήτ.

Τὸ Μπάνιον (Κάτεργον)

Ὅπισθεν τῶν ἀποθηκῶν τοῦ ναυτικοῦ εἰς τινα κοίλην καὶ κάθυγρον γωνίαν, παρὰ τὸν λόφον, ἔκειντο αἱ *Φυλακαὶ τοῦ Μπάνιου* ἢ τὸ Κάτεργον, κτισθὲν ὑπὸ Σουλεῦμάν. Τὸ Κάτεργον τοῦτο ἐχρησίμευε κατ' ἀρχὰς ὡς *νεώσοικος* τῶν πολεμικῶν τριήρων, εἶτα δὲ ὡς *δεσμοκτήριον* τῶν κακούργων ἀνθρώπων καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν αἰχμαλώτων, τῶν καταδικασμένων εἰς τὸ Κάτεργον (Ζινδάν).

Τὸ ὄνομα τοῦτο παράγεται κατὰ τινες ἐκ τῆς γαλλικῆς λέξεως «Banc de Galère» «*ἐδώλιον ἢ θρανίον τῶν τριήρων*», ὅπου ἐκωπηλάτουσιν σιδηροδέσμοι οἱ δυστυχεῖς αἰχμάλωτοι, ἀποτίοντες τὴν γνωστὴν ἐν τῷ ποινικῷ κώδικι (Χουκούκ-ι δζεζᾶ) ποινὴν «Γκιουρέκ δζεζαζί».

Ἐν αὐτῷ ὑπῆρχον καὶ εὐκτήριοι οἴκοι, ἐν τέμενος Μεδζήτ Β' (Ζινδάν Μεστζηδί), μία ἐκκλησία διὰ τοὺς ὀρθοδόξους, ἧς ὁ ἱερεὺς παρεγγώριζεν ἀτιμωρητὶ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριάρχου. Τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν ἦτο ἄσυλον (Βυζ. II. τομ.). Κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ὑπῆρχον καὶ δύο λατινικαὶ ἐκκλησίαι, αἵτινες ὁμως μὲν ὄνομα ἐλέγοντο *Μπάνιον*.

Εἰς τὰς φυλακάς ταύτας ἐφυλακίσθη ἐπὶ 16 ἔτη ἡ Ἁγία Ἀργυρή.

Διβὰν-χανές.

Κτίριον κομψότατον, χρησιμεῖον ὡς *ὕπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν*. Ἐπυρπολήθη τῷ 1831, ἀνηγγέρθη ὁμως τῷ 1835 ὑπὸ τοῦ Ναυάρχου *Ταχῆρ πασᾶ*.

Ἐδῶ πρὸ τοῦ 1721 εἶχε τὸ γραφεῖόν του ὁ ποτὲ ἐρμηνευτῆς τοῦ στόλου Γραικός, διεξάγων τὰς ὑποθέσεις τῶν τοῦ Αἰγαίου κυρίως νήσαν, ἐλέγετο δὲ Δεριαὶ Δερτζουμανή.

Ἡ θέσις αὕτη ἦτο ἐπὶ τῶν τελευταίων χρόνων πρὸ τοῦ 1821 περιμάχητος· διότι ἐχρησίμευε συνήθως ὡς πρώτη βαθμὶς τῆς εἰς τὰς παραδουναβίους ἡγεμονίας προαγωγῆς, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡγεμονεύσαντος Δακίας Ἐρμηνέως τῶν Ναυτικῶν Νικολάου Μαυρογένους, μέχρι τοῦ ὁποῦ ἡγοράζετο ἰσοβίως. Ὁ τελευταῖος τοῦ στόλου ἐρμηνευτῆς ἦτο ὁ Νικόλαος Μορούζης.

Σήμερον ἡ ἐνορία Χάσκιοι εἶναι πρωτοβάθμιος ἐνορία, στέλλουσα εἰς τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συνερχομένην ἐκλογικὴν Συνέλευσιν καὶ ἀντιπρόσωπον πρωτοβάθμιον, ἡ καὶ Μοναδικὸν καλούμενον. Ἐχει μίαν μόνον Ἐκκλησίαν, τὴν τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς, μετὰ τελείου κλήρου, οὗτινος προΐσταται σήμερον ὁ ἐπὶ παιδείᾳ καὶ εὐγενείᾳ διακρινόμενος ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Κρασᾶς, ἀντικαταστήσας ἔπαξίως τὸν ὡσαύτως εὐπαιδευτον καὶ εὐγενῇ προϊστάμενον, νῦν ἐν τῷ κατὰ Γαλατᾶ ναῷ τοῦ Ἀγ. Νικολάου, καὶ μέλος τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευμ. Δικαστηρίου ἀρχιμ. Ἰωακείμ Καβύρην.

Ὑπάρχουσι δύο Ἀστικά Σχολαί, ἀρρένων καὶ θηλέων, ἐν αἷς διήκουσαν τὰ πρῶτα αὐτῶν μαθήματα ἄνδρες διάσημοι τοῦ ἡμετέρου Γένους ἐπὶ τε τῇ παιδείᾳ καὶ πλούτῳ διαπρέψαντες, ὡς ἐπὶ παραδείγματι ἀναφέρομεν τὸν πολὺν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἐν τῇ κατὰ Φανάριον Πατριαρχικῇ Ἀκαδημίᾳ καθηγητὴν ἀείμνηστον Ἀριστοκλῆν, τὴν πρὸ

ὀλίγων ἐτῶν εἰς τινα γωνίαν τῶν Ἐθν. Νοσοκομείων τὸ πνευμά της παραδῶσασαν καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔτι τῶν λογίων Εὐρωπαϊῶν ἐξυμνηθεῖσαν διὰ τὸ τάλαντον τῆς λογογραφικῆς καὶ διηγηματικῆς αὐτῆς τέχνης, ἀδελφὴν τοῦ εὐφήμως γνωστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τῶν Γραμμάτων (ὁμοίως ἐνταῦθα τὰ πρῶτα μαθήματα ἀκούσαντος) κ. Ἰωάννου Παπαδοπούλου, ἀείμνηστον Ἀλεξάνδραν, τὴν Χαρίκλειαν Κορακίδου καὶ ἄλλους πολλούς, ἐπιστήμονας καὶ λόγιους, ἐργασθέντας ὁρηγῶς ὑπὲρ τοῦ Ἐθνους, οὗτινος οἱ πλείστοι καὶ σύμβουλοι αὐτοῦ ἐχρημάτισαν καὶ τὴν πάτριον καὶ γενέθλιον αὐτῶν χώραν δὲν ἐλησμόνησαν.

Τὸ Χάσκιοι ἔχει τὰς ἀκολουθούς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς :

α] *Ἐκκλ. πενταμελῇ Ἐπιτροπῇ*, ἣτις ἐπιστατεῖ τὰ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, συγχωνευθεῖσα δὲ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μετὰ τοῦ ταμεῖου τῶν πτωχῶν, διανέμει κατ' ἔτος ἄνθρακας εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς ἐνορίας ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκευήματος.

β] *Ἐφορείαν τῶν Σχολῶν*. Τὴν κατὰ τὸ 1911 δι' ἐνοριακῆς Συνελεύσεως ἰδρυθεῖσαν Κτηματικὴν Ἐπιτροπῇ, ἣτις ἀόκνως καὶ δραστηρίως ἐργάζεται ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐν τῇ ἐνορίᾳ διευθετήσεως.

Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑπῆρχον ἐνταῦθα Σύλλογοι καὶ Σωματεῖα, ἅτινα ὁμως ἐξέλιπον, ἄλλα δὲ μετεφέρθησαν ἄλλαχού, ὡς π. χ. ἡ πρὸ 100 καὶ πλέον ἐτῶν ἐνταῦθα ἐδρεύουσα Ἀδελφότης τῶν ἀλιέων καὶ λεμβούχων τοῦ Ἀγ. Σπυρίδονος, ἐδρεύουσα νῦν ἐν τῷ κατὰ Βαλατᾶ Σιναϊτικῷ Μετοχίῳ. Ἡ διαλυθεῖσα Ἀδελφότης τῆς «*Μεταμορφώσεως*». Νῦν ὁμως ὑπάρχουσιν ἐνεργὰ Σωματεῖα δύο, ἐν τῷ τοῦ «*Ἀγίου Νικολάου*», συνενωθέντος κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1907 μετὰ τοῦ Φιλομούσου Σωματείου τοῦ «*Ἀπόλλωνος*», ἀριθμοῦντος μέλη ὑπὲρ τὰ 120. Τὸ Σωματεῖον τοῦτο ἐγένετο καὶ εἶναι κέντρον τῆς ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἐνορίας τελεσφό-

ρου δράσεως, προκυπτούσης και διαφωτιζομένης ἐξ ἐλευθέ-
ρου μὲν, ἀλλὰ σοβαρᾶς ἀμοιβῆς, ἰδεῶν εὐγενῶν καὶ φρονη-
μάτων ὑγείων. Σκοπὸς τοῦ Σωματείου τούτου εἶναι φιλό-
πτωχος, διότι παρέχει κατ' ἔτος τοῖς ἀπόροις μαθηταῖς ὑπο-
δήματα καὶ βιβλία καὶ ἐκπαιδεύει ἐν τῇ Μεγ. τοῦ Γ. Σχολῇ
ἐπιμελῇ καὶ εὐφυᾶ μαθητὴν· φιλόκαλος δέ, διότι ἐπιστατεῖ
τοῦ καλλωπισμοῦ τῶν Νεκροταφείων.

Ἔτερον Σωματεῖον εἶναι τὸ τῶν Κυριῶν τῆς «Ἁγίας
Βαρβάρας», ἐρχόμενον ἀρωγὸν εἰς τὰς πτωχὰς μαθητείας,
χήρας καὶ ὀρφανὰ. Ἐπιβλέπει τὸν καλλωπισμὸν τῆς Ἐκκλη-
σίας· εἰς αὐτὴν ὀφείλονται πολλὰ ἔργα.

Τὸ Χάσκιοι εἶναι καὶ ἔδρα τοῦ 7ου Δημοκρατικοῦ τμήμα-
τος (Γεδινδζή Δαϊρεσῆ), ἐν ᾗ ὑπάρχει Συμβούλιον ἐκ 12
παρέδρων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἐθνοτήτων. Τὸ τμήμα τοῦτο
περιλαμβάνει παραθαλασσίως μὲν τὰ τοῦ Καρὰ Ἀγάτς,
Σουτλιτζε, Χαλιτζή Ὀγλοῦ καὶ Χάσκιοι, ἐσωτερικῶς δὲ τὰ
ἐκ δεξιῶν τοῦ χειμάρρου (Δερὲ) τοῦ Κασήμ Πασᾶ ὡς καὶ τὰ
τοῦ Πιαλή Πασᾶ καὶ Ὁκ Μεϊδάν.

Εὐεργέται τῆς Κοινότητος ἀναγράφονται οἱ ἑξῆς :

ΚΩΝΣΤ. ΒΑΣΣΑΡΑΒΑΣ ΒΡΑΓ-

Κ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΟΒΑΝΟΣ, ἡγεμὼν Βλαχίας.

Χ. ΕΥΦΡΑΙΜΙΔΗΣ

ΑΒΡΑΑΜ ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ, πρωθ-
υπουργὸς Σερβίας (ἐτάφη ἐν
Χάσκιοι 1853).

ΧΑΡ. ΜΑΚΡΑΚΗ

Κυριότητα ἐξ ἑξῆς

Ἐγγραφον ἐν Χάσκιοι, τῇ 1 Μαΐου 1910.

Ε. Σ. Φ. 9. 10. 1852. 1852 Φ. Σ. Φ.

Ε. Σ. Φ.

